

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egy évre ... 36 kor.

Fél évre ... 18 kor.

Egy negyed évre 9 kor.

Egy óra ... 8 kor.

Nyiltári közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyesült
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 267.

KLADHIVATAL:

Aradi Nyomda Résvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

június 13.

Ezek ők!

Jaj annak, aki a koalíciónak nem tapsol. Jaj annak, aki nem radikális az ő szájuk íze szerint.

Mikor Pestvármegye még velük koalíciózott, akkor vezérvármegye volt, nagy és dicső. Most, amikor főlemeli szavát a radikális választójog ellen, most illetéktelenül basáskodik és meghamisítja a közhangulatot.

Makó a szintizta magyarság üde levegője s a példaadó hazafiság nemes városa volt, amíg nekik hajbólt. Most, amikor egy távozó nagy magyart, aki nem az ő gusztusuk szerint való, diszpolgárai közé soroz, most szánalmas vidéki falu, értelmetlen hagyma-metropolis.

Amíg azt hitték, hogy Wekerle kezébe pottyán a hatalom s tőle árad a miniszterség, államtitkárság egyéb földi jó, addig pénzügyi világzseni volt és politikai fenomén. Amikor aztán az ő étlapjuk szerint találni nem akart s letűnt a kombinációk színteréről, akkor egy kivénhedett excellenciás lett, aki nem tudja megérteni az idők megújodását.

Néhai való koalíciós korokban megajándékozták egy kiegyezéssel a nemzetet, melyben főlemelték a kvótát, s olvasatlan milliókat dobáltak ki az ország vagyonából. Aztán jött egy miniszterelnök, akinek becsületes magyar lelke, hatalmas energiája szinte példátlan sikerrel csinálta vissza azt, amit ők elrontottak. Ez a kiegyezés most nem jó. Most az a kiegyezés lesz jó, amit ők gyártanak. Mit a kvóta? A „formula” a fő.

Ha nekik úgy tetszik: a választójog van a politika homlokterében. Ha kedvük úgy tartja, akkor a kiegyezés. Ha más van a kormányon, akkor tettek kellene. Ha ők, akkor elég a formula, elég a deklaráció. Az a háború, ami a fronton folyik, nem fontos. A fontos az, ami Pest utcáin zajlik le. Tárgyalnak a Bristolban s ennek súlya van, de az mellékes, hogy majdan a béketárgyalások idején ki tárgyal a nemzet nevében.

A szabad szó, a szabad gondolat lovagjai ők, akik letördelik a rabláncot a lelkiismeret testéről. De isten legyen irgalmas annak, akinek más a gondolata, más a szava, más a meggyőződése, mint az övék.

Jaj annak, aki nem Károlyi Mihály! Jaj annak, aki nem Weltner Jakab!

Bécs erőszakolja a radikális választójogot.

Eszterházy Móric gróf audienciája. — Apponyi Albert gr. kiegyezési „formulája.” — Választójog a magyar parlament ellen.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Eszterházy gróf és Apponyi gróf Bécsben.

Bécsből jelentik: Eszterházy Móric gróf miniszterelnök ma reggel félnyolc órakor érkezett Bécsbe gróf Apponyi Alberttel a keleti pályaudvaron s átmentek a szomszédos délviasuti állomásra, a honnan a 8 óra 45 perces gyorsvonattal kiutaztak Laxenburgba. A király délelőtt tíz órakor fogadta Eszterházy gróf miniszterelnököt s utána Apponyi Albert gróf ment kihallgatásra. Délben visszatért Eszterházy gróf Apponyival együtt. A miniszterelnök atyjának a Kaerntnerstrasse 41. számú palotájában szállt meg és Apponyi Albert gróf is oda szállt.

Eszterházy gróf a királynál.

Bécsből jelentik: Eszterházy Móric gróf deznált miniszterelnök, ma délelőtt a királynál volt kihallgatáson. Az audiencia egy óra hosszat tartott. Eszterházy Móric gróf kihallgatása után a király Apponyi Albert gróft fogadta. Fél egy órakor Eszterházy Móric gróf visszatért Bécsbe, ahol már várt rá Cernin Ottokár gróf külügyminiszter, akivel tanácskozássra vonult vissza. Délután Eszterházy Móric gróf Clam-Martinié miniszterelnököt, Burián István báró közös pénzügyminisztert, Popovics Sándor bankkormányzót, Landwähr Ottokár vezérőrnagyot, közlelmzési minisztert látogatta meg.

Eszterházy Móric grófnak a királytól való visszatérte után Bárczy István dr. osztálytanácsos fogadta a hírlapírókat és közölte velük, hogy a megbízott miniszterelnök a királynál történt kihallgatása alkalmával jelentést tett a királynak az eddigi tárgyalások eredményéről. A király a jelentést a legkegyesebben fogadta. *Döntés még semmiféle irányban nem történt meg.* Apponyi Albert gróf kihallgatására vonatkozólag Bárczy István dr. osztálytanácsos kijelentette, hogy az uralkodó Apponyi fejtegetéseit és álláspontját tudomásul vette.

A deznált miniszterelnök jelentést tett a királynak a kabinetalakításra vonatkozó megbeszéléseiről és a parlamenti pártok magatartásáról. Ujra ismertette a választójogi reform dolgában való nézetét és előadta, hogy milyen ellentétek vannak közte és Apponyi, illetve Károlyi pártja között a kiegyezés dolgában. Előterjesztette öfelségének azokat a kívánságokat, amelyeket Apponyi Albert gróf tegnap vele közölt. Ezután behatóan ismertette a királylyal a függetlenségi pártvezérek aggodalmait. Szóba került a kihallgatáson a választójog egyik kardinális pontja is: a titkosság.

Apponyi gróf feltételei.

A kiegyezés dolgában Apponyi Albert gróf egy formulát terjesztett elő és ennek elfogadásától tette függővé, hogy részt vesz-e ő és

pártja Eszterházy Móric gróf kormányában. Semmi esetre sem akar beleegyezni a hosszú lejáratu kiegyezésbe. Ezért olyan formulát készített, amelynek értelmében a kiegyezés kilencedik évében tartozik nyilatkozni a parlament, hogy meghosszabbítja e kiegyezést vagy sem. Amennyiben a törvényhozás beleegyezik tíz évvel automatikusan meghosszabbítódik a kiegyezés. Ha nem járul hozzá a Ház a kiegyezés hatályát veszti. Ez az új formula tette szükségessé Apponyi és a deznált miniszterelnök bécsi utját, emiatt járultak mindketten öfelsége elé. Amennyiben a király elfogadja Apponyi Albert gróf formuláját, úgy Apponyi és pártjának egy-két tagja, valószínűleg Földes Béla és Tóth János is részt vesznek a kormányzásban.

Az új rezsim választójoga.

Egyik fővárosi estülap közlése szerint az új miniszterelnök választójogi programja a következő: Az új kormány választójogi tervezetének alapja az ellenzéki pártoknak 1912. június 1-én létrejött közös választójogi megállapodása, amelynek lényege, hogy a választójog a huszonnégy éves korhatárhoz és az irni olvasni tudáshoz van kötve. Ehhez még hozzáfűzőnek a következő kiterjesztő módosítások: a katonák husz éves korukban választók, elejtik az egy évig való egyhelyben lakás feltételét, az egy munkáltatónál bizonyos ideig való alkalmaztatás feltételét, a munkásbiztosító pénztárban való egy évi tagságot. A pénztári tagság minden időtartam kikötése nélkül választásra jogosít.

Bécs tervei a választójoggal.

Bécsből jelentik: Bécsi körök véleménye szerint nemcsak Tisza István gróf bukott meg, hanem vele együtt az egész magyar parlamenti harc rendszere is. A meglepő fordulat természetes magyarázata az, hogy a fiatal uralkodó egyszerűen megunt a magyar politikának személyi harcra alapított szisztémáját. A felséges ur a világháború közepette az országra nézve nyilván kevésbé veszedelmesnek tartja egy új, fiatal tehetséggel való kísérletezést, mint a magyar politikának személyes harcra való fullasztását. Eltekintve ettől a személyi kérdéstől, a magyar politikának különösen két kérdése foglalkoztatja a bécsi köröket: a kiegyezés és a választójog. A kiegyezés kérdésében az az általános felfogás, hogy annak, aki Tisza István gróf iróasztalához ült, leltárilag át kell venni a fiókban levő kiegyezési megállapodásokat is. A magyar választójog reformjára vonatkozólag csak kívánságai vannak, és ez az, hogy minél radikálisabb választójogot kapjon a magyarság,

mert az ilyen választójogtól remélik, az eddig egységesen működött magyar parlamentnek szélsőséges pártfrakciókka való szétesését.

Eszterházy Móric gróf személyisége Bécsben is nagy tiszteletnek és elismerésnek örvend. Az arisztokráciában pedig fiatal korával ellentétben álló tekintélye van. Történelmi pillanatok tartják azt, amikor a budai várban a király rövid gondolkodás után hirtelen Eszterházyt nevezte ki miniszterelnöknek. Amikor e két férfiú szeme összeillant, majd egymással kezét fogott, akkor döntés történt a monarchia sorsában. Forradalmi időkben és renitens parlamenttel szemközt ilyen intuícióval ragadta meg egykor a fiatal Bismark jobbját Frigyes Vilmos öccse, a későbbi fehér császár.

Kombinációk.

Eszterházy Móric gróf Budapestre való visszaérkezése után a tárgyalásokat tovább folytatja. Politikai körökben azt hiszik, hogy a megbízott miniszterelnök a kereskedelmi miniszterségre Gratz Gusztávot és a pénzügyminiszterségre pedig Popovics Sándort akarja megnevezni.

A lap illetékes helyről szerzett értesülései szerint azt jelentik, hogy a kormány listáját ezidőszereint így állította össze az új miniszterelnök:

Miniszterelnök és belügyminiszter Eszterházy Móric gróf, államtitkára Ugron Gábor.

Igazságügyminiszter Vázsonyi Vilmos, államtitkára Grecsák Károly. Vázsonyi csak átmenetileg lenne igazságügyminiszter és mihielyt megszerveznék a szociális miniszteriumot, annak élére kerülne. Ekkor Grecsák Károly lenne az igazságügyminiszter.

Ugyancsak átmenetileg lenne a király személye körüli miniszter Károlyi Mihály gróf. Mihelyt megalakulna az átmeneti gazdasági miniszterium, annak tárcáját venné át.

Földmívelésügyi miniszter Mezőssy Béla, államtitkára Bottik István.

Honvédelmi miniszter Szurmay Sándor.

Amennyiben öfelsége honorálja Apponyinak a kiegyezés dolgában előterjesztett formuláját, a közoktatásügyi miniszter Apponyi Albert gróf lenne.

A pénzügyi és a kereskedelmi tárca betöltésére még folynak a tárgyalások. A néppárt és a designált miniszterelnök között ezidőig nem jött létre semmiféle megállapodás. A néppárt csak akkor fogja megállapítani, hogy milyen magatartást fog tanúsítani az új miniszterelnökkel szemben, ha Eszterházy Móric gróf már hazatért.

Egy másik lap a megbízott miniszterelnöktől közeli helyről a következő megbízható értesüléseket kapja: Eszterházy Móric gróf meggyezése a választójogi blokkal befejezés előtt áll és így remény van arra, hogy a kormány a blokkhoz tartozó férfiak részvételével alakul meg. Vázsonyi Vilmos ideiglenes igazságügy miniszter lesz, mellette Grecsák Károlyval. A belügyi tárca Eszterházy Móric grófnál marad. Zichy Aladár gróf szintén tagja lesz a kabinetnek. Apponyi Albert gróf, ha közte és a miniszterelnök között létre jön a megállapodás, kultusztárcát kap. Földes Béla tárcájára nézve még nem történt elhatározás. Popovics Sándorral és Gratz Gusztávval ma Bécsben tárgyal az új miniszterelnök. A képviselőház elnökségére nézve még nincsen döntés. Szmracsányi György államtitkár lesz.

Az egyik budapesti estilap értesülése szerint a képviselőház elnöki állásának betöltésénél úgy az Apponyi-féle, mint a Károlyi-féle függetlenségi párt egyöntetűen Tóth János volt államtitkár mellett foglaltak állást. A megüresedett alelnöki állásra pedig Rakovszky István és Patnoky Móricot jelölték. Eszterházy Móric gróf mellett Palugyai Móric lesz a belügyi államtitkár, Ugron Gábor pedig a minisz-

terelnökségi politikai államtitkárságot kapja. Károlyi Mihály környezetéből eredő értesülések szerint Eszterházy Móric gróf már holnap abban a helyzetben lesz, hogy az egész kabinetet megalakíthatja és az erre vonatkozó előterjesztéseket futárral küldi Bécsbe. Az új kormány kinevezését állítólag már esütörtökön fogja közölni a hivatalos lap.

Bécs dirigálja a magyar belpolitikát.

Ami a kiegyezés kérdéséről, a Károlyi-féle függetlenségi pártnak egyik irányadó tagja egy fővárosi hírlapíró úgy informált, hogy a kiegyezést egy formulával lehet csak elintézni, de élő törvény abból sohasem lesz, már csak azért sem, mert garanciát kell kapni arra, hogy a kiegyezést Ausztriában nem fogják a 14. paragrafussal életbe léptetni. Nagy hálával és elismeréssel nyilatkoznak Czernin Ottokár gróf külügyminiszteréről, akinek az egész fordulatot köszönhetik. Ő volt a leghivebb támogatója Eszterházy Móric grótnak, amennyiben kezére járt az új alakulásban. E forrás szerint a külügyminiszter örül, hogy Andrássy háttérbe

Apponyinak már nem

Bécsből telefonálja tudósítónk: A válság súlypontja ma Bécsben volt, ahol a király Eszterházy Móric gróf miniszterelnököt és Apponyi Albert gróftól kihallgatáson fogadta. Mindkét államférti ezután Czernin Ottokár gróf külügyminiszterrel és Clam-Martinié gróf osztrák miniszterelnökkel tanácskozott.

Eszterházy Móric gróf az este folyamán a Pester Lloyd tudósítójának a következőket mondotta:

— Utazásom célja az volt, hogy jelentést tegyek a királynak eddigi fáradozásom eredményeiről. A kihallgatás alkalmával öfelségét a legalaposabban tájékoztattam. Apponyi Albert velem jött, hogy szintén kifejtse véleményét a helyzetről a király előtt, és különösen, elvi kérdésekben tegyen jelentést a királynak. A délután folyamán tárgyaltam Czernin Ottokárral, Clam-Martiniécel, Gratz Gusztáv dr.-ral, Popovics Sándorral, Landwehr vezérőrnaggyal, és Buriánnal. Nagy örömmel állapítottam meg, hogy a külügyi kérdésekben véleményem Czerninét mindenben fűdi. Erről félhivatalos közlés is lesz.

Természetesen nem vagyok abban a helyzetben, hogy a részletekről nyilatkozhassam, de kijelenthetem, hogy misszióm nem kísérlet, hanem a legteljesebb kilátásom van a sikerre, annál is inkább, mert remélem, hogy a legközelebbi napokban már végleges javaslataimat terjeszthetem elő a királynak.

Apponyi Albert gróf a Pester Lloyd tudósítójának a következőket mondotta: A király kihallgatáson fogadott és alkalmam volt álláspontomat teljesen kifejtetni előtte. Nem szükséges erről hosszasan nyilatkoznom, mert álláspontom ugyanis ismeretes. A kiegyezés kérdésében nem akarunk a parlamentnek prejudikálni, ennél fogva ma a kiegyezés kérdéséről nem lehet aktuálisnak tekinteni.

— Kijelenthetem, hogy Eszterházy missziója nagyon szimpatikus és hajlandók vagyunk mindent elkövetni, hogy megbízatása sikerüljön. Kabinetalakítási kísérlete örvendetes előrehaladást tett, én magam hajlandó vagyok az új kormány föllállítását támogatni. Abban az esetben — ami valószínűleg nem fog bekövetkezni —, ha lehetetlen lesz, hogy a kormányzásban aktív részt vegyék, a kabinetet mégis legnagyobb erőnkkel támogatni fogjuk. Ismétlem, a kiegyezés nem aktuális és a kooperáció elé gróf Eszterházy Móriccal aligha fognak nehézségek állani.

szorul és sértődött hiúságában nem akar aktív részt venni a kormányban, mert így minél távolabb látja a külügyminiszteri székek legveszedelmesebb aspiránsát.

A lap szerint azokban a körökben, ahol a politikai kérdéseket bizonyos magasabb szempontokból szokták megítélni, valóságos megdöbbenést okoz az az új rendszer, amelyet azok inauguráltak, akik oly közel állanak a kormányhoz. Különösen és államjogi szempontból megengedhetetlennek tartják, hogy vezető politikusaink tárca vállalás előtt Bécsbe sietnek és a közös külügyminiszterrel tárgyalják meg a magyar belpolitika dolgait, olyan faktorokkal, akiknek a mi belpolitikai ügyeinkhez semmi köztük nincs.

A Magyar Tudósító jelenti: Apponyi Albert gróf nem tér vissza a designált miniszterelnökkel Budapestre, hanem Bécsben marad, ahol nyilván tárgyalásokat folytat.

aktuális a kiegyezés.

Késő éjjel érkezett meg a hír, hogy Serényi Béla grótot, — aki tudvalevőleg pénteken és szombaton a legkövetlenebb miniszterjelölt volt, azonban ez a kombináció tegnap végleg meghiusult, — a király ma este táviratilag meghívta Bécsbe. Serényi Béla grótot öfelsége holnap délelőtt fogja kihallgatáson fogadni.

Berliniek e heti élelmiszere

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Nagy-Berlin összes helységeiben e héten a következő élelmiszerek kerülnek egyenlő elosztás alá:

1600 gramm kenyér, 500 gramm hus (ebből 250 gramm mérsékelt áron, hatósági husjegy ellenében), 5 font burgonya, 80 gramm vaj margarin nélkül:

Sharlottenburg:

Fél hónapra háromnegyed font cukor, 100 gramm árpakása, 100 gramm dara, 125 gramm zabkészítmény, 60 gramm zsír 2 hétre, 3 tojás, 1 doboz kondenzált teljes tej és további 1 doboz lefőlt tej. Gyermekeknek: 125 gramm zabkészítmény és további 1 font gomba és háztartásonként egy félfont fűstölt hal áru.

Wilmersdorf:

3 tojás, 375 gramm cukor, 1 csomag sacharin (25 pfg), 3 és félfont kenyérpótló készítmény (m 2:30), 1 font mûméz, egy és félfont déligyümölcs marmelade és egy font ételszírup, 25 gramm ételolaj (90 pfg), 250 gramm zabliszt (22 pfg). Beteg-kenyeret és beteg-lisztet csak súlyos gyomorbetegnek kaphatnak.

Neukölln:

Egy negyed font zsirpótló (m 1:25), 375 gramm cukor, 3 tojás (két hétre), 100 gramm árpakása, savanyu répa. Jegyek nélkül: egy negyed font leves, hal és fűstölt áruk.

Friedenau:

60 gramm zsír, 2 és fél font cukor befőzésre, vagy személyenként 3 és fél font mûméz, egy csomag édesség, 75 gramm szirup, egy félfont dara, vagy zabliszt és egy fél font marmelade, egy negyed font száraz tészta vagy ságó, 1 csontleves kocka, egy fél font dara, 4 tojás, később savanyu káposzta, erdhusok dobozban, sózott hus, friss hal.

AVI. HADIKOLCSON eredményének nem szabad a korábbiak sikere mögött maradnia

Visszautasított cseh tulkapások.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Bécsből jelentik: Programbeszédet mondott ma délelőtt az osztrák képviselőház előtt Clam-Martini gróf osztrák miniszterelnök. Az ülés negyed tizenkettőkor kezdődött. A kormány tagjai teljes számmal jelen voltak. A padsorok zsufolásig megteltek, a karzatokon és az urakháza tagjainak páholyában sok volt miniszter jelent meg, magasrangu katonatisztek és arisztokrata hölgyek.

Az ülés megnyitása után Grosz dr. elnök bejelentette, hogy őfelsége szentesítette az új házszabályokat és azok ma már érvénybe lépnek. Ezután a miniszterelnök szólalt fel.

— Olyan pillanatban, amelynek történeti nagy komolyságát és súlyát nyelvünknek egy szava sem képes eléggé pregnánsan megjelölni, ült össze a Ház mostani tanácskozásaira. Öreg, hön szeretett monarchiánk ma harminenegy háborus hónap után szilárdabban áll, mint valaha. Köszönhetjük ezt annak az éreszklának, nagyszerű dicsőséges hadseregünknek, amely az ellenség összes nekirohanásait pozdorjává zuzta. Üdvözlét küld és hű megemlékezést a Ház üléséről a csapatoknak.

Megemlékezik ezután az itthoni népről, amely nagy gazdasági kitartással és munkával megadta a hadseregnek azt, amire szüksége van. Szilárd bizalommal védőink győzhetetlen karjában, büszkén emelt fővel tekinthetünk a jövő felé.

A külügyi helyzetre, a becsületes béke megteremtése lehetőségének kilátására vonatkozóan hivatkozik arra, amit a legfelsőbb trónbeszéd mondott. Ezután áttér a belpolitikára és szociális kérdésekre.

Megállapítja, hogy partikuláris nemzeti törekvések nyomultak legutóbb előtérbe és megvalósulásra törekedtek oly lázas türelmetlenséggel, amely az összesség szükségességeit egyre jobban figyelmen kívül hagyja. Ez a rázkódás utó rezgéseket tüntet fel a Ház egyes részeinek hangulatában.

Ez kiérezhető számos nyilatkozathól, amelyet a megnyitó ülésen tettek. Abból az összefüggésből érezhető ez, hogy ez alkalommal is nemzeti, autonomisztikus külön kívánságokat juttattak kifejezésre és ez még nagyobb vehemenciával és egyöntetűséggel történt, mint máskor.

A kormánynak azonban mindene-előtt tiltakoznia kell olyan politikai kapcsolatok fejtogetése ellen, amelyek a szövetséges birodalmak, vagy a monarchia másik államának szuverén jogkörébe nyulnak át.

A kormány programja Ausztria. Az az Ausztria, amivé dicső történeti fejlődés utáni vált és megnőtt. A kormány azért jogosan követelheti, hogy könnyelműen szót ne emeljenek az állam bevált alapzatai ellen. Ugyanolyan kevésbé, amint alkotmánymegbontó kísérletekre hajlandó, ugyanolyan kevésbé téveszti szem elől a létezőnek célszerű és szerkes kiépítésének szükségességét.

Ezután a belpolitikáról beszélt az osztrák miniszterelnök és gazdasági dolgokról, az osztrák nemzetiségi problémáról. A háboru után gazdasági konszolidálódás terveiről azt mondta, hogy fontos előfeltétele a jövő gazdasági fejlődésének, a gazdasági viszonylatok szilárdabban kiépített rendszere is. Mindenek előtt a Magyarországgal való kiegyezésről van szó. A kormány kevés idővel ezelőtt a magyar kormányval egy mindkét fél érdekeit teljesen mérlegel.

hosszu időre számított gazdasági viszonyt állapított meg,

a melynek törvényszerű megalapozásával a Ház a maga idejében foglalkozni fog. A gazdasági viszony ilyen megalapozása azon az alapgondolaton nyugszik, amely a világháboruban újabb közös életszükségletnek bizonyult és amely a monarchia két államának megbonthatatlan összetartozandóságát állapítja meg. Bizonyos, hogy ez tartósan fokozni fogja a kölcsönös megértést és a politikai érzés harmoniáját. A szabályozás a monarchia két államának eléggé nem értékelhető nyereségét biztosítja az, hogy a monarchia, mint nagy súlyu kompatiens léphet a jövőbeni politikai és kereskedelmi megegyezések terére. Mindezekelőtt azon államokkal kell megállapodást keresni, amelyekkel e nagy időben teljesen bevált szövetségek fűznek egybe. A német birodalommal, Törökországgal és Bulgáriával.

Ezután a szociális intézmények kiszélesítéséről beszélt és ezzel végezte felszólalását:

— Tegyük lehetővé, hogy együttesen gondoskodhassunk arról, hogy amikor a katonák hazatérnek, le legyenek téve alapjai annak az Ausztriának, amelyet hőseink kint visszazálló gondolataikban látnak és amelynek képében gyönyörködnek számos borzalmasan komoly órában.

A miniszterelnököt számosan üdvözlétek és ezután megnyitották a vitát.

Háromszor drágábban él Olaszország.

(A tengeralattjáró harc hatása.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A tengerzárlat megkezdése óta Olaszország élelmiszerrrel és nyersanyaggal való ellátása, amely eddig is fenyegetve volt, lényegesen rosszabbodott. A május közepéig megtorpedezett szállítmányok kétségtelenül megállapított jegyzéke szerint 1917 február elseje óta az Olaszországnak szánt élelmiszerszállítmányok közül kb. 52,000 tonnát súlyosztettek el. Maga a buzasúlyosztések eredménye 23,000 tonna, a kukoricasúlyosztéseké mintegy 20,000 tonna. Szenet mintegy 51,000 tonnát, hadianyagot 29,000 tonnát súlyosztettek el, ebből vasra és vasércre több mint 10,000 tonna jut. De nemcsak Olaszország pillanatnyi köz- és hadigazdaságának e legfontosabb ágai vannak szállításaikban tartósan akadályozva. Más ellátási ágak hasonlóképpen szenvednek, így például 5800 tonna olajat és petróleumot, 1500 tonna — Olaszországra nézve oly fontos — citromlédát, 1900 tonna foszfátot, továbbá darabárut, gyapot, porcellán, anyag stb. egész szállítmányait súlyosztették el az U-hajók a Földközi-tengeren.

E számok megítélésénél figyelembe kell vennünk, hogy a Földközi-tengeren az U-hajók február 1-től mostanáig 24 hajót súlyosztettek el, kerek 154,000 olyan tonnát, amelyből a rakomány nehe és a rendeltetési hely ismeretlen volt, továbbá 21 olyan hajót, amelyből nem lehetett megállapítani, hogy megvolt-e rakva és merre tartott. Ugyancsak elsúlyed 9000 tonna olyan rakomány, amelynek tartalmát nem tudjuk. E részletek ismerete természetesen lényegesen emelné a fenti számokat.

Mindenekelőtt meg kell gondolnunk, hogy Olaszországot nemcsak a Földközi-tenger U-hajói érintik, hanem a tengerzárlat egyáltalán. A világtonnatér minden csökkenése egyúttal az olasz tömeget is megrövidíti, mint ahogy az U-hajók Földközi-tengeri működése egyúttal az angol és a francia élelmezést is sújtja

Nemrégiben egy osztrák-magyar tengeralattjáró elsúlyesztett egy 8200 tonnás angol gőzöst, a Mashobát, amely többek közt hűvelyes veteményeket vitt Bombayből Marseillebe. Eppen abban a pillanatban, mikor Anglia és Franciaország a folyton fokozódó kenyérierőség miatt feszült érdeklődéssel számított a hűvelyes vetemények megérkezésére, és Angliában már hatóságilag intézkedtek a várható indiai bab és borsó elkobzásáról. Ez a súlyosztés tehát különösen nagyjelentőségű. Meg kell továbbá gondolnunk azt is, hogy az olasz ellátást az ijesztgetésnek csufolt tengerzárlat igen érzékenyen károsítja. Hiszen az angol kormány kénytelen volt a legutóbb Olaszország érdekében megállapított maximális fuvartételeket az angol felügyelet alatt járó semleges hajókra nézve megszüntetni, hogy a megrémült semleges hajózást megint magához csábítsa.

Igy például a Popolo Romano 1917 április 14. számának adatai szerint az idei első negyedév szénbehozatala alig éri el a tavalyi negyedév 60 százalékát, még pedig a semleges hajók hiánya miatt. A most már jelentékenyen magasabb fuvartételeket természetesen a beraktározott cikkek árába fogják közvetlenül beleszámítani. Az Olaszország által epedve várt szénelcsébbodás helyett csakugyan a szénárak további emelkedése következett be. Cardifftól Genováig a szénszállítás átlagos díjtétele 1918-ban körülbelül 10 shilling volt tonnánként, 1916-ban pedig 60 és 100 shilling közt ingadozott, az idén április közepe óta 130 shillingre szökött. A tengerzárlat közvetlen hatása Olaszország gazdasági életére az is, hogy az adriai kikötők elzárása minden forgalmat a közepentengeri kikötőkbe terelt, miáltal egyes fontos vonalak felé a készletek fuvarozása lényegesen meglassult. Olaszország ezt az 6 mai vasuthiánya mellett — angol források beismerése szerint — igen kellemetlenül érzi.

Olaszország azért szakított a központi hatalmakkal, mert bizott az angol tengeri hatalomban és bőséges ellátást remélt a háboruban. Most aztán a központi hatalmak egyre kiméletlenebbül szorítják meg föltétlenül szükséges ellátását, viszont a tengeri hatalmában megingatott Anglia ráadásul azt a kellemetlenséget szerzi szövetségesének, hogy sok olasz áru behozatalát az angol hajótér megtakarítására eltiltja. Ez is olyan hatása a tengerzárlatnak, amelyet csak közvetlenül hatásaiban lehet megállapítani. Míg ugyanis az olasz kereskedelmi mérleg a bevétel drágulása következtében egyre gyorsabb ütemben romlik (Olaszország a legutóbbi 12 hónapban több mint egy milliárd lírát fizetett ki szénért, ezzel szemben 1918-ban jóval nagyobb mennyiségért csak 374 milliót fizetett) másrészt az a lehetőség, hogy kiviteli értékekkel fizesse meg az emelkedő terheket, egyre csekélyebb, mióta Olaszország olyan jó vásárlót kezd elveszíteni, amilyen Anglia volt. A tengerzárlat tehát közvetve is, közvetlenül is legérzékenyebb pontján találja az olasz közgazdasági életet. A tengeralattjáró-harc hatásairól csak akkor szerezhetünk teljes és világos képet, ha egyhavi árukimaradásba nemcsak az egy hónap alatt elsúlyesztett árukat számítjuk, hanem a következőket is meggondoljuk:

Föltéve, hogy egy szénszállító gőzös, amely 6000 tonna szenet tud szállítani, havonta csak egy utat tud megtenni Olaszország és Anglia közt oda és vissza, akkor 1917 februárjában való elsúlyesztése nemcsak azt jelenti, hogy Olaszország februárban 6000 tonnával kevesebb szenet kapott. A gőzös szállítmánya természetesen minden következő hónapban is hiányzik, Olaszország tehát egyetlen gőzös elsúlyesztése

miatt június 30-ig 30.000 tonnával kevesebb szénét kap. Más kifejezéssel: ha február havától kezdve havonta csak egy, Olaszországba szállító 6000 tonnás szénzállító gőzöst sülyesztenek el, az olasz szénbehozatal júniusban 30.000 tonnával kevesebb lett, mint januárban volt. Ármaradásnak nem szabad tehát csak azt számítani, ami abban az egy hónapban elsülyedt, hanem egy-egy hónap behozatala annyival kevesebb, amennyi tonna az előző hónapokban az U-hajók áldozatává lett. Ebből aztán képet alkothatunk arról, hogy meddig bírják ki a tengeralattjáró-harcot azok az ellenségeink, amelyeknek hadviselése a tengerentúli behozatalra van utalva.

Angol lovasrohamok német árkok ellen.

Berlin, június 12. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati haretér:

Rupprecht bajor trónörökös hadcsoportja:

A flandriai arcvonalon a tüzérség tevékenysége este Ypern és a Douvetől délre fokozódott. Délután angol lovasság nekilovagolt Messinestől keletre levő vonalainknak. **Csax töredékek tértek vissza a rohamból.** Innen délre a Craes birtoknál a gyalogság támadását ellentámadással vetettük vissza. Az Artoisban, különösen Lens hajlásban, valamint a Scarpe lapályban és ettől délre a tüzevékenység élénk volt. A Tromellesnél, Neuwe-Chapellenél és Arleuxnál előretörő angol felderítő osztagokat visszautasítottuk.

A német trónörökös hadcsoportja:

Az általunk Cernytől nyugatra június 10-én rohammal elfoglalt árkok ellen a francia őrségek öt ellentámadást intéztek, amelyek mindegyike tüzünkben és közelharcban veszteségteljesen összeomlott. A tüzérségi harc csak Bailly-tól északra és a Mont d'Hiveren emelkedett átmenetileg nagyobb hevességre. A Champagne keleti részén, Takurenél és Vauguoisnál a franciák felderítő előretörései kudarcot vallottak.

Albrecht württembergi herceg vezértábornagy hadcsoportja:

Lényeges esemény nem történt.

Keleti haretér:

A Duenánál, Smorgonnál, Baranovicinnél és különösen Brzezanyánál, valamint a Narajowkánál a harc tevékenység ismét élénkebb lett.

Macedóniai haretér:

A Prespa tó és a Csernától keletre levő terület között, valamint a Vardar jobb partjától egészen a Doiran-tóig a tüzérség tevékenyebbnek mutatkozott, mint az utolsó időkben.

A rendkívül mozgalmas május hónapban a légi haderők is szép eredményeket értek el sokoldalú feladataik teljesítése körül. A harci és a gyalogsági repülők mellett különösen beváltak a tűz vezetésénél és a megfigyelésnél nélkülözhetetlen tüzérségi repülők, akiknek teljesítményeit a kötött léggömbök megfigyelői ér-

tékesen egészítették ki. A nyugaton, a keleten és a Balkánon hetvenkilenc repülőgépet és kilenc kötött léggömböt veszítettünk. A lelőtt ellenséges repülőgépek közül száztizennégy a mi vonalaink mögött, száznegyvennyolc pedig az ellenséges állások mö-

gött zuhant le megállapíthatóan. Ezenkívül az ellenség huszonhat kötött léggömböt és további huszonhárom repülőgépet veszített, amelyeket fegyvereink hatása kényszerített leszállásra. **Ludendorff, első főszállásmester.** (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Ingyen villanyfogyasztás egy évig.

Érdekes aradi bűnügy.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Szokatlanul érdekes bűnügy foglalkoztatja most az aradi nyomozó hatóságokat. Egy aradi család ügyében indítottak eljárást azért, mert eddig még ismeretlen tettesek elfogták a villamos vezetékét és ennek következtében úgy tudták fogyasztani az áramot, hogy az aradi villamos társaság által felállított óra nem mutatta az áramfogyasztást.

A feljelentést az aradi villamos társaság tette, amely panaszában elmondta, hogy az egyik ismert aradi család lakása állandóan ki van világítva és ennek dacára a villamos óra havonként alig mutat néhány fillérsnyi fogyasztást. A villamos társaság időnkint revideálni szokta az áramfogyasztást és csodálkozva konstataulta, hogy a jelzett család hónapról-hónapra alig fogyaszt néhány fillérsnyi villamos áramot. Megfigyeltette a lakásukat és megállapította, hogy esténként az valósággal fényárban uszlik. A villanygyár vezetősége mindjárt sejtette, hogy itt valami rendellenes dolog történt. A villamos szereléshez értő egyének már máskor is megtették azt, hogy valami ügyes rendszerrel elvezették az áramot az órától és így sikerült díj nélkül fogyasztaniok. Ez a ravaszság azonban mindég ki szokott derülni és az időre nézve súlyos következményekkel végződik a villamos társaság kiállítására irányuló machináció.

A szóbanlévő család több, mint egy éven keresztül csaknem teljesen díjtalanul fogyasztotta az áramot és csak akkor kezdett ismét mutatni a lakásukon lévő villamos óra, amikor tudomást vettek arról, hogy a villanygyár feljelentése alapján a nyomozás megindult. A nyomozó hatóság közegei a helyszínen megállapították, hogy eddig ismeretlen tettesek közvetlenül a villamos óra mellett a vezetékbe két vastag tűt szartak és ennek következtében az áram megkerülte az órát, úgy, hogy az óra alig mutatott havonként néhány fillérsnyi fogyasztást. A villamos társaság több mint ezer koronára tette a fogyasztás összegét az idő alatt, amíg az áramot az ismeretlen tettesek elrekesztették. A hatóság kihallgatta a család-főt, aki kijelentette, hogy a vezetékbe a két tűt, amelynek a helye még mindig jól látszik, sem ő, sem pedig családtagjai nem helyezték el, hanem valószínűleg a villanygyár szerelői dugták oda.

Kihallgatták természetesen a gyár szerelőit is, akik felháborodva utasították vissza ezt a kijelentést.

— Nekünk semmi érdekünk sem volt a két tűt a vezetékbe dugni — mondták — mert nekünk épen az az érdekünk, hogy többet fogyasszon a közönség, nem pedig, hogy megakadályozzuk a fogyasztást. Ezt olyasvalaki hova lehet el, akinek érdeke volt az óra működését megbolygatni. A család tagjai között vannak olyanok, akik jól értenek a villany-szereléshez.

Időközben a feljelentett család kiegyezett a villanygyárral, amennyiben a gyár által kért összeg felét kifizette és a gyár visszavonta a

feljelentést. Mivel azonban hivatalból üldözendő eselektényről van szó, a hatóság tovább folytatja a nyomozást, annak megállapítása végett, hogy ki követte el az áramlopást.

Gyanus revolverlövés.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Tegnap délután óta érdekes bűnügyi nyomozást folytat a rendőrség. Az ügy középpontjában egy katona áll: Simon János, a 33. gyalogezred egyik közlegénye, akit a napokban osztottak be a legközelebb induló menetszázdba. Simon János tegnap véresen állított be az aradi kórházba. Jobb karja, könyökénél át volt löve s a golyó az egyik esontot is keresztül lötte. Látszott, hogy a lövés közvetlen közelből érte a katonát.

— Kint voltam a nagyerdőben — mondotta el Simon János a történetet. Séta közben megtámadott négy suhanc és követelték tőlem, hogy adjam oda pénzem. Visszautasítottam őket, mire gorombáskodni kezdtek velem és ütni kezdtek. Nem hagytam magamat, birokra került a dolog és e közben az egyik suhanc revolvert rántott elő, azzal felém lött és miután látta, hogy a golyó talált, mind a négyen elfutottak. Hangosan kiáltottam segítségért, de nem volt senki közelünkben és így kiáltásomat nem hallották. A golyó jobb karomat érte.

A kórházban bekötötték a katonát sebeit és azután értesítették a dologról a rendőrséget. A katonai rendőrségen ekkor már keresték a katonát századától. *Institorisz* Ferenc hadnagy, a katonai rendőrség egyik parancsnoka mindjárt kiküldött a megsebesült katonáért a kórházba.

A rendőrség bűnügyi osztályának főnöke Beretz Ferenc rendőrkapitány közben megindította a nyomozást és ma délutánra szemlélt rendelt el. Délután négy órakor *Institorisz* Ferenc hadnagy, *Vida* Vilmos rendőrteljesítő, Simon Jánossal kocsin kimentek a nagyerdőbe, hogy a megsebesült katonát megmutassa, hol történt a támadás. Az erdő elején leszálltak a kocsirol s alig kétszáz méternyire bent az erdőben mutatta meg Simon János a merénylet színhelyét. A véryomokat megtalálták. De dulakodásnak a nyomait nem lehetett észrevenni. Azokat a nyomokat sem lehetett fedezni, melyet a menekülő suhancok hagytak maguk után. — A szemle tehát nem vezetett nyomra.

Mialatt a szemlért tartották a nagyerdőben, Beretz Ferenc rendőrkapitány házkutatást rendelt el a katona lakásán. Két detektív ment ki Simon János lakására, ahol egy revolvert magzint találtak öt golyóra, négy golyó benne volt a magazinban, egy pedig ki volt löve belőle. A revolvert nem találták meg a detektívek. Megállapították azt is, hogy Simon János mély sebe körülbelül olyan nagyságu revolvertől származik, mint amilyent használnak ehhez a talált magazinhoz.

A szemle és a házkutatás után a rendőrségen ismét kihallgatták Simon Jánost, aki ugyanugy adta elő az esetet, mint tegnap, azt mondta, hogy támadói közül az egyik közvetlen közelből lött rá s látszott rajta, hogy súlyosabb sérülést akart okozni neki, de ő elugrott a revolver elől s a golyó így csak karját érte.

A rendőrségen megállapították, hogy Simon János már az előbbi menetszázájba is be volt osztva, de ekkor fertőző betegséget kapott s ezért kivették onnan. Civilben egyébként kórhágo segéd volt, a rendőrség bűnügyi osztályának régi jó ismerőse, rokonomul u és többször gyűlt meg a törvény paragrafusával baja.

Huszonhárom és fél millió a hatodik hadikölcsön.

Száznegyvenhárom millió az összes jegyzés.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Minden nagyobb erőfeszítéssel járó mozgalomnál az utolsó órák a legizgalmasabbak. Azok a lelkes hazafiak, akik nálunk a nemzeti hadikölcsönök sikereinek mozgalmát vezették, sokszor kerültek olyan nemszeretem helyzetbe, mintha ellenséggel harcolnának. Valóságos ütközeteket vívtak. Győztek — és foglyokat ejtettek. Foglyokat, akik később önmaguk elismerték, hogy tulajdonképpen nincs semmi banni valójuk, mert hiszen pénzük a legjobb ellátásba került. Jobb, gyümölcsözőbb befektetésbe, mintha otthon maradt volna.

Igy van ez most is a hatodik hadikölcsön-nél. Az agitáló munka most is valósággal csudákat művelt, de azért még mindenki érzi, hogy most vannak a döntő órák. A legnagyobb ellenség: a közönyösség. Ennek tartalékai, rejtett fedezékekben, még mindig lapulnak, bujkálnak s csak arra lesnek, hogy az utolsó percekben mi módon szökhessenek meg a köteleességteljesítés körülzáró elfogatása elől. Ezeket a bujkálókat foglyul kell ejteni. Fel kell használni ellenük a legöregebb ágyuk zárótüzélsét. Meg kell értetni a lappangókkal, bujkálókkal, hogy ugy sinek menekülés részükre. Ha hadikölcsönt nem jegyeznek: az adójuk lesz nagyobb. Jövőben ugyanis a különböző adók kivetésénél döntő sullyal fog latba esni az a körülmény, hogy az illető eleget tette köteleességének, mikor a haza hívó szavával, a maga polgárait a hadikölcsön zászlaja alá toborozta? Aki nem tett eleget, az ellenségünk. Es az ilyeneket majd az adókivetés hurokjával fogjuk meg.

Az utolsó percek pergőtüze, vagy foglyul ejti, vagy meseemmisíti a közönyösség fedezékeiben bujkáló belső ellenségeinket.

Tessék hadikölcsönt jegyezni!

A pénzügyminiszter június 26-ig bezárólag meghosszabbította a jegyzés határidejét.

A június 12-ig megszabott jegyzés a hatodik hadikölcsönre ma lezárult s most van folyamatban az eredmény számonvétele. Minde-

nek előtt egész általánosságban megállapíthatjuk, hogy a magyar társadalom ezuttal is következetes maradt ahhoz a hazafias és lelkes magatartásához, melyet ennek a rettenetes háborúnak egész folyása alatt tanusított. A legújabb állami kibocsátást is azzal az erős eltökéltséggel fogadta, hogy diadalra viszi s eltökéltséggel olyan általánossá tette a közérdeklődést, hogy nem volt réteg és nem volt távolság széles e hazában, mely a hazafias mozgalomra visszhangot ne adott volna. Miként egyebekben, persze itt is az elért siker mértéke a lényeg. De jövőre szóló jelentősége folytán megbecsülhetetlen siker már az is, hogy a magyar nemzet annyi megpróbáltatás ellenére még mindig fáradhatatlan készséggel tette magáévá a hatodik hadikölcsön ügyét. Ezzel ismét bizonyosságát szolgáltatta a benne rejlő nemzeti öserőnek, mely a ránehezülő viszontagságok nyomása alatt csak egyre szívósabbá kovácsolódik.

Lehetetlen meghatottság nélkül szólni arról a kiapadhatatlan buzgóságról, melyet a magyar sajtó ezuttal is kifejtett. Küzdött technikai nehézségekkel, legfőképpen papirhiánnyal, a szenzációk is épen ez idő alatt valósággal szakadtak rá. Mindezekben Isten a megmondhatója, hogy miként verekedte magát keresztül különösen a sajtó vidéki, anyagiakban bizony szűkösen ellátott része. Mégse jelent meg soha anélkül, hogy buzditását elsősorban ne ennek a fontos nemzeti érdeknek szentelte volna. Az apró milliók megmozdulásában ennek a résznek különösen nagy az érdeme. Illő, hogy hálásan emlékezzünk meg róla.

Aradon, ahol épúgy, mint az előző öt hadikölcsön-nél, most is a legnagyobb lelkesedéssel és buzgalommal folyt az agitáció a kölcsön sikere érdekében, a pénzügyintézetek munkája a legszebb eredményre vezetett. Arad nagy pénzügyintézetei és egész pénzügyi piacai ismételt bizonyosságát adta annak a szilárdságnak, valósággal kimeríthetetlen erőnek, amit valamennyi hadikölcsön jegyzésénél tanusított. A

hatodik hadikölcsön jegyzései tehát Aradon kiváló eredménnyel végződtek. Huszonhárom millió 340 ezer korona az eddig lezárt jegyzések eredménye. Aradon összesen a hat hadikölcsönre száznegyvenhárom millió koronát jegyeztek. Ennek a száznegyvenhárom millió koronának a jelentősége még csak növekedik akkor, ha végiggondolunk a hat hadikölcsön-ről nyilvánosságra került jegyzéskimutatásokon, amelyekben igen tekintélyes és nagyon nagy vagyonu mágnás és nagybirtokos családok nevei egyáltalán nem, vagy csak aránytalanul kis összegek mellett fordultak elő, ami röviden szólva azt jelenti, hogy sok és nagy összegekre rugó aradi, aradmegyei tőke nem vett részt a hadikölcsön jegyzésekben, ahogy azt a nemzeti ügy elvárhatta volna.

A hat hadikölcsön részletes eredményei Aradon a következők:

A mai jegyzések.

Az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztárnál a mai jegyzés 1586.550 korona, a hatodik hadikölcsönre összesen 7235.350 koronát jegyeztek ennél a pénzügyintézetnél.

Az Aradi Első Takarékpénztárnál jegyeztek: Barna Gáborné 100.000, Takács János 50.000, özv. Vertán Lukácsné 44.000, N. N. 38.000, Seidner Bernát és fia 30.000, Seidner Dezső 30.000, Stine Anna 20.000, Zsided József 12.500, Jeremiás Adolf 10.000, Lakatos Ottó dr. 10.000, Aradi fűrészgár r.-t. 10.000, Koláry Károly és neje 10.000, Meisztróvics János 9000, Szilárd Agnes 7500, Perl Mariska 5000, Spitz testvérek 5000, Löwy Márkus 5000, Róth Armin 5000, Bognár Károlyné 5000, Róth testvérek 5000, Princz Mór 4000, Werner Henrik 4000, Meissl János 4000, Németh Zsigmond 3000, Katholikus kör 2500, Stine Lujza 2100, Stine Erzsébet 2100, Takács Ferencné 2000, Rechnitz Miksa 2000, Rácz Sebestyén 2000, Sámuel Irénke 2000, Drechsler Henrik dr. 3000, Wagner Miklós 2000, Darányi Kálmáné 2000, Aradi Chewra Kadischa 1000, Schmidt Mihály 1000, Farkas Mariska 1400, Hoffmann Béláné 1000, Kossuth-asztaltársaság 1000, Fonyó Dezső 1000, Kádár Ilona 1000, Korom Antal 1000, összes jegyzés 4.300.000 korona.

Az Anyavédő Egyesület hangversenye.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A nagy művészi eseményeket beharangozó kommunikékból kell kikölcsönöznünk dicsérő jelzőket, hogy az Anyavédő Egyesület ma esti felejthetetlen hangversenyét méltóképpen jellemezni tudjuk. Az aradi kulturpalota hatalmas terme rég nem látott olyan publikumot, mint ma este és a gyönyörű szociális cél — az anyák védelme — valóban nagy összeggel gyarapodott az estély igen tekintélyes bevételéből. Mint mondani szokták, a hangverseny tüneményesen sikerült, amiben igen nagy érdeme van a rendező bizottság élén fáradhatatlanul buzgólkodó Kintzig Jánosnének és dr. Köpt Jánosnének is. Az ország legkiválóbb művészei jelentek meg közöttük, hogy néhány órára színté földöntúli élvezet felhőzetébe ringassák lel-künket.

A művészi ünnepeket Zombory Andor kiváló kollégáknak, az Aradi Közlöny munkatársának gondolatoktól feszülő beszéde nyitotta meg. A megnyitó, amelyet alább közlünk, újabb megnyilatkozása ennek a mindig maradó és művészi értékű alkotásokra törekvő elmének s a közönség igaz rokonszenvvel is fogadta azt.

„Mélyen tisztelt hölgyeim és uraim! A művészet százatiokon át kereste a legnagyobb

fájdalom kifejezését. Mert kétségtelen, hogy minden kiváló emberi érték — a fájdalomban jegecesedik ki. Ami szépséget és nagyszerűséget termelt valaha az értelem: az mind egy-egy fájdalomtól felfakadt mulandó, de esillogó könyösepp volt a világ arcán.

Ezért kereste a művészet száz éveken át a legnagyobb fájdalom kifejezését. Érezte, hogy a föld lakójának arasznyi élete maga a legnagyobb mártírium, melyet az alkotó kigondolhatott. A teremtői szellem beledobta a mindenség forró örvényébe az embert, megmutatta neki a ragyogó napot, az ég azurselymét, a csillagok gyémántjait, a tavasz ujtó erejét, az égő sziveket s e csodás szépségek után odatette végső pontnak a megsemmisülést: a halált!

A halálnak e misztikus gondolata fekszik szünetlenül az életen, mint egy. elmozdithatatlan sziklatomb. Minden idők művésze — valamely formában — ennek az érzésnek adott kifejezést. Az antik művészet a szépség tökéletes vonalaival óhajtotta ezt elfelejtetni, a prae-rafaelisták a földöntúli érzések: a hit menyorságába menekültek e gondolat elől; a reneszánsz művészetnek volt először bátorsága az anyagra bízni a legnagyobb fájdalom szimbólumát, megalkotva a vérző, megkínzott anyaszívet: a Mater Dolorosát!

S valóban úgy tetszik, nem lehet elképzelni a földön rettenelesebb fájdalmat a

megkínzott anyaszív szenvedésénél. Költők énekelték, legendák terjesztették, a világ vajamennyi hitvallása glorifikálta az anyaszív csodás szerelmét. De ez a szeretet, amely mindent eltűr és mindent megbocsát, amelynek a hangja olyan, mint a pengő érc és a zengő eimbalom s amely szeretetének tárgyán, a gyermekben nem ismer fel foltot és nem talál hibát: örülni nem tud igazán és egészen soha, mert mindig kíséri az elmulás árnyéka. S midőn jönnek a keresztrevertők, a sirások: elképzelhető és megérthető-e az anyaszív fájdalma? Valóban a porbahallott remények keresztje mögött ered a keleti költészet vörös forrása: az anyák könyének véres patakja.

Ennek a háborúnak is csak egyetlen igazi mártírja van, az anyaszív! Minden feldult és elpusztított értéket újra meglehet alkotni, ha nem most, száz évek múlva, de az anyák szívének veszteségeit nem adja vissza soha senki többé.

Mégis úgy érzem, nem a gyermekük vesztét sirató anyák fájdalma a legnagyobb. Van még fokozása ennek a fájdalomnak is. Van egy fájdalom, mely annál égetőbb, mert s muló öröm és a veszni indult reménység mérge teszi elviselhetővé. Van egy fájdalom, mely örök árnyékkal borítja be az anyák fehér homlokát; gondok barázdáit szántja fel azokon s álmatlan éjszakák örök virrasztás és meg nem szünő aggodalom magvait veti el a barázdákba.

Az Aradmegyei Takarékpénztárnál a jegyzések végösszege ma elérte a hat millió koronát.

Az Aradi Polgári Takarékpénztárnál eszközölt jegyzések a következők: Aradmegye gyámpénztára 10.900, Herbert Károly 10.000, ifj. Bánfi Sándor 2200, Kaupert Erzsébet 5000, Lapuska Demeter 400, Gulyás Sándor csendőr-mester 500, Sarlot Lajos 500, Csonka János 2100, Lakatos Márton 5000, Csinka István 5000 korona. Mai jegyzés 41.900 korona. Összes eddigi jegyzés 1.725.000 korona.

Az Ipar és Népbanknál az alábbi jegyzések történtek: özv. Röszer Edéné 1000, Mirtl Károly 1000, Mirtl Gyula 1000, Hencsel Lajosné 1000, Oprendek Nándorné 1000, Lupuk György 600, Lupucz Joachim 500, Glésinger Jenő 10.000, Pataki Ernő 3000, Aradi Autóhom Katolikus Kör 2500, Reisinger Ferenc dr. 1000, Marospetresi körjegyzőség jegyzése 26.450, egyéb jegyzés 2800 korona. Összes eddigi jegyzés 1.200.300 korona.

Aradi Központi Takarékpénztárnál eszközölt jegyzések: Mai jegyzés 97.650 korona. N. N. 40.000, N. N. 10.000, Alb György 1000, Ravasz Imre 1000, Kocs Adám 1000, Balzán Juliánna 1000, egyéb jegyzés 43.650 korona. Összes eddigi jegyzés 1.057.400 korona.

Az Aradi Általános Takarékpénztárnál eszközölt jegyzések: Bruckler János 12.000, Wolff Gusztáv 5000, Szilvássy Vay 5000, Steinberger Ignác 5000, K. M. 5000, Kormos Flóra és Ella 3000, György Menyhért 3000, Somogyi Gyula dr. 1200, Tafrov József 600, Wolff Gusztávné 500, Dreichlinger Márton Mikéla 500, Székely Salamon 500, Aradi Kereskedők Takaréka és Hitelszövetkezetének újabb jegyzései 70.000 korona, ebből az aradi Kazinczy-utcai polgári fiúiskola jegyzése 10.400, tordai állami polgári fiúiskola 18.900. Egyéb jegyzések 64.000 korona. Összes eddigi jegyzés 927.950 korona.

A Viktória Takaréknál a jegyzések végösszege 900.000 korona.

A hat jegyzésből az aradi pénztételek a következőképp vették ki részüket:

Az Aradi Első Takarékpénztárnál: az első hadikölcsönre 4.713.000, a másodikra 3.303.200, a harmadikra 11.522.750, a negyedikre 11.475.800 koronát, az ötödikre 6.618.000 a hat kölcsönre tehát 41.920.720 koronát jegyeztek.

Ez a fájdalom: a szülő anyák fájdalma! Akiknek lelkiükből kisarjadt apró virágaik a mártirkoszoru töviseit is magukkal hozzák. Ez az a fájdalom, amelynek enyhítésére soha sincs elég alkalom s amelyről a pesszimizmus dalnokai írta egykor a következő sorokat:

Sokszor mosolyog a halott
De mindig sir az újszülött
Az — örül, hogy távozott
Ez — sir, hogy a világra jött.

Ennek a fájdalomnak: a szegény szülő anyák fájdalmának enyhítéséhez járultak ma önök hozzá, mélyen tisztelt hölgyeim és uraim: fogadják ezért minden igaz szív köszönetét.

A prolog után Dienzl Oszkár zongora kísérete mellett Berger Károly adta elő Mendelssohn három részből álló koncertjét, amelynek különösen a harmadik része keltett igen mély hatást és a hallgatóság percekig tapsolta a fiatal aradi zeneművészt, valamint kíséretjét, aki különben az egész estén minden előadó művésznak osztályosa volt a türelemes sikerben. Rózsa Lajos az Operaház országos nevű bariton énekes most két dal eléneklésével ragyogtatta csodás technikáját és az egész

Az Aradmegyei Takarékpénztárnál:

az első hadikölcsönre 4.750.000, a másodikra 4.500.000, a harmadikra 10.800.000, a negyedikre 7.750.000 koronát, az ötödikre 7.100.000, a hat kölcsönre tehát 41.000.000 koronát jegyeztek.

Az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztárnál:

az első hadikölcsönre 3.132.300, a másodikra 2.606.450, a harmadikra 4.500.000, a negyedikre 6.000.000 koronát, az ötödikre 5.483.000, a hat kölcsönre tehát 28.957.450 koronát jegyeztek.

Az Aradi Ipar- és Népbanknál:

az első hadikölcsönre 1.136.150, a másodikra 784.750, a harmadikra 2.234.100, a negyedikre 1.843.300 koronát, az ötödikre 1.192.500, a hat kölcsönre tehát 8.391.100 koronát jegyeztek.

Az Aradi Polgári Takaréknál:

az első hadikölcsönre 1.306.000, a másodikra 1.350.000, a harmadikra 1.813.000, a negyedikre 1.663.400 koronát, az ötödikre 1.698.050 a hat kölcsönre tehát 9.550.450 koronát jegyeztek.

A Viktória Takaréknál:

az első hadikölcsönre 371.900, a másodikra 750.000, a harmadikra 1.168.250, a negyedikre 951.950 koronát, az ötödikre 1.218.900, a hat kölcsönre tehát 5.842.100 koronát jegyeztek.

Az Aradi Központi Takaréknál:

az első hadikölcsönre 326.450, a másodikra 384.300, a harmadikra 900.700, a negyedikre 1.060.350 koronát, az ötödikre 706.200, a hat kölcsönre tehát 4.435.000 koronát jegyeztek.

Az Aradi Általános Takaréknál:

az első hadikölcsönre 160.000, a másodikra 282.000, a harmadikra 415.900, a negyedikre 661.000 koronát, az ötödikre 1.096.650, a hat kölcsönre tehát 3.543.570 koronát jegyeztek.

TORVÉNYKEZÉS.

§ Az erdőőr büne. Az aradi kir. törvényszék mint esküdtbíró, ma kezdte meg Mézáros Sándor 53 éves ágyai erdőőr bűnyüének főtárgyalását, aki ellen szándékos emberölés kísérletéért emelt vádat a kir. ügyészség. A tárgyaláson Bittó József táblabíró elnökölt, a közvádat Gyene Zoltán dr. kir. ügyész kép-

termet betöltő csengően érces hangját. Az egyik a Laomé, a másik pedig a Dinora operából való. Ugy őt, mint Sándor Erzsébet kamaraénekesnőt, az Operaház európai hírű tagját, aki Donizettitől Linda és ráadásul Sába királynője nagy áriáját énekelte el briliáns tökéletességgel, tomboló tetszéssel ünnepelte az ilyen művészi élvezetekhez nem szokott publikum. — Góth Sándort régi ismerősként üdvözölte a közönség és hála-lásan tapsolt a Petőfi- és Kiss József-versekért. A hangverseny második részében ismét Berger Károly szórta felénk zenei képességének drágaköveit, majd Góthné Kertész Ella bájolta el a hallgatóságot Kiss József, Szávay Zoltán, Pásztor Árpád és Karinty-versekkel. A közönség alig akart megválni a művésznőtől. Végül Sándor Erzsébet és Rózsa Lajos együttes szereplése zárta le az estélyt. A Rigoletto nagy duettjét énekeltek olyan művészi tökélyvel, amilyent e ragyogó falak még nem hallottak. A termet a legutolsó helyig megtöltő hallgatóság hosszasán ünnepelte az előadó művészeket, akik meggyőződhetnek róla, hogy a tökéletes művészi gyönyörűségek itt halás szivekre és elmékre találhatnak.

viseli, a védelmet Lázár Zóárd dr. látja el. A vád szerint az erdőőr Dombráva Miklósnét és Guj Tódornét, akik az ágyai főhercegi uradalom erdejében száraz galyat szedtek és az erdőőr közeledtére elfutottak, előre meg nem fontolt szándékkal az előbbit súlyosan, az utóbbit könnyebben megsebesítette azért, hogy vadászpuskájából kétszer rájuk lőtt. A mai napon csak a tanuvallomásokra került a sor, ítélet valószínűleg holnap lesz.

Mit tárgyal a holnapi közgyűlés?

— Az Aradi Közlöny tudósítója. —

Arad város tanácsa ma délelőtt 10 órakor tartotta a holnapi közgyűlést előkészítő ülését, Varjassy Lajos polgármester elnöklésével. Lőcs Rezső h. polgármester, gazdasági tanácsnok a városi épületek és a színház utánbiztosítására vonatkozólag, a tiszti ügyészségnek ez ügyben tett jelentése alapján, javasolta, hogy az utánbiztosítási összegből 70%-ot a három szerződéses társulatnál, 15%-ot a Foncierénél és 15 százalékot a Gazdák Szövetkezeténél kössenek le. A tanács Angol István dr. főjegyző és Kovács Vince kultúratanácsnok hozzászólása után nem fogadta el Lőcs Rezső javaslatát, hanem holnap délelőtt 11 órára egybehívja a jogügyi bizottságot, hogy az keressen megoldást.

A tanács ma nem első ízben foglalkozott a városi épületek és a színház utánbiztosításának kérdésével. A közgyűlés már régen belátta az utánbiztosításnak szükségességét és ismeretes az a határozata, amellyel a tanácsot erre utasította. A három biztosító intézetnek a várossal kötött szerződése 10 esztendőre szól és ma még nem járt le. A jogügyi bizottságnak nem sokat kell tehát gondolkoznia: mert mindenki előtt teljesen világos lehet, hogy egy erkölcsi testületnek, mint Arad városa, respektálnia kell az általa megkötött szerződésnek joghatályát. A biztosító társulatok alacsony, méltányos díjtételek mellett kötötték meg szerződésüket a várossal, viszont viselték és viselik a kockázatot a biztosítási összegért tüz esetére. Tekintettel arra, hogy ma az áramelkedések igen nagyok és egy épület háromszor annyit ér, mint békeidőben, tekintettel továbbá arra, hogy Arad/tűzoltási viszonyai ma még a békebeli állapotoknál is gyengébbek, — ez a rizikó bizony súlyos. Mindamelllett a társulatok nemrégiben, amikor a biztosítási díjtételeket fölemelték, a várossal szemben ismét kivételt tettek, részint méltányosságból, főleg azonban azért, mert ők a maguk részéről elismerik szerződéses kötelezettségüket és respektálják annak joghatályát. Furesának találjuk a Gazdák Biztosító Szövetkezetének a város és szerződéses biztosítói közé való furakodását. Ha fölszólította a város ajánlattételre a gazdák intézetét, akkor ez helytelen eljárás volt részéről, ha pedig a társaság felszólítás nélkül tette meg ajánlatát, akkor az nem is tárgyalható. Föltétlenül helyes csakis az lesz, ha a város minden ajánlat mellőzésével az utánbiztosítást a szerződéses társaságoknál adja föl és pedig azonnal, nehogy a várost meglepetésszerű károsodás érje. Ismét csak Gyöngyösnék intő példájára utalhatunk.

A helyettes polgármester szintén előadta, hogy a Neuman-bérek fertőző gyermekkorhoz átengedését két évre a rokkantügyi hivatalnak a belügyminisztérium jóváhagyta, csak azt nem hogy a rokkantügyi hivatal a költségekhez egyharmadrésszel köteles hozzájárulni. A városi tanács erre elvi deklarációt kért a rokkantügyi hivaltól, hogy a költségekhez hajlandó hozzájárulni, mire az a válasz érkezett, hogy haj-

landó, csak egyelőre pontos összeget nem állapíthat meg, mivel a rokkantügyi hivatal részére a gyűjtés még folyik és vagyona nincsen véglegesen megállapítva. A városi tanács ily körülmények között javasolni fogja, a holnapi közgyűlésnek a Neuman-féle fertőző gyermek-kórház két évre leendő átengedését.

A kereskedelmi és iparkamara kérte a várost hogy épületének szükségessé vált kibővítése céljából a szomszédos városi házat, melyben jelenleg a kulturmérnöki hivatal van elhelyezve. — 70.000 koronáért engedjék át. Lőcs Rezső javasolja, hogy miután a kereskedelmi és iparkamara építkezése céljából annak idején is ingyen kapta a telket, a kulturmérnökség házát pedig annakidején a város 45000 koronáért vásárolta, — tehát mai értéke nem lehet több 70000 koronánál, — teljesítsék a kereskedelmi és iparkamara kérelmét és az épületet 70000 korona örökáron engedjék át. Angel István dr. főjegyző és Kovács Vince kulturtanácsnok azonban a 70000 koronát nagyon kevésnek találják. Hozzászólásuk után végül Varjassy Lajos polgármester javaslatát fogadta el a tanács és kimondotta, hogy csak 10000 koronáért hajlandó az épületet a kereskedelmi és iparkamarának átengedni.

Végül jelentette Lőcs Rezső h. polgármester, hogy az ipartestület tekintettel a nagy jéghiányra kérelmet adott be a városhoz aziránt, hogy a Groszmann-féle jéggyárat vegye bérbe. A műszaki-bizottság tegnapi üléséből, — mint az Aradi Közlöny jelentette, — Zádor Imre gépüzemigazgatót és Heinrich Gyula főmérnököt küldötte ki Groszmann dr.-ral tárgyalni. A két kiküldött a tulajdonossal arra a megállapodásra jutott, hogy a város bérbeveszi a jéggyárat december 31-ig 12000 korona bérösszegért, amely két részletben fizetendő és pedig a szerződés megkötése után az első és szeptember elsején a második részlet. Ezt a megállapodást a városi tanács mai ülésén nem hagyta jóvá, ellenben kimondotta hogy hajlandó a jéggyárat 10000 koronáért bérbevenni, de ezt is csak úgy, ha Zádor Imre gépüzemigazgató kijelent, hogy a jéggyártáshoz szükséges ammoniak beszerzésére kötelezi magát.

Ezután Zubor Andor adóügyi tanácsnok az Aradi Közlöny által már ismertetett szabadságot kérelmeket terjesztette elő, amelyeket a tanács pártolól fog javasolni a holnapi közgyűlésen.

Hámory László dr.

titokzatos ládái.

— Az Aradi Közlöny tudósítojától. —

Luy György dr. zászlós, aki tudvalevőleg a Hámory László dr. országgyűlési képviselő birtokán végzett rekvirálást vezette, azzal a kérelemmel fordult a főkapitánysághoz: adjanak mellé rendőri segédletet, hogy Hámory László dr. többi aradi raktáraiban is folytathassák a gabonaneműek felkutatását. Az egyik rendőrfelügyelőt maga mellé vette Luy György dr. és elindult Hámory dr. raktárai felé. A rendőrfelügyelő elmondta a zászlósnak, hogy névtelen feljelentés érkezett a rendőrséghez, amely szerint Hámory egyik alkalmazottjának aradi lakására hat-nyolc lezárt ládát szállítottak. A rendőrség detektívet küldött Hámory két női alkalmazottjának lakására, azonban a megejtett házkutatás eredménytelen maradt. A zászlós a rendőrfelügyelővel együtt ma megjelent Hámory lakásán, ahonnan éppen harminc métermázsaszalonnát szállítottak el a hatóságtól kapott engedély alapján. Azután elmentek Hámory egyik női alkalmazottjának, özv. Töröknének Kálvin János-utca 9. szám alatt (Hámory házában) lévő lakására. Özv. Törökné rendkívü-

izgatottan fogadta a hatóság embereit és habár még délelőtt azt vallotta a detektívnek, hogy nála nincsenek a ládák, most meglepődve jelentette ki:

— Kérem, ne kutassanak nálam, önként elő fogom adni a ládákat.

Ezután megmutatta a lakására szállított nyolc ládát és két bőröndöt, amelyben össze-

sen hat métermázsas háziszappan volt. Kijelentette, hogy a szappant Hámory kulcsörnéjétől, Szekeres Károlynétól szállították el hűtőszekrényben, mert attól tartottak, hogy a rekviráló bizottság azt is lefoglalja. A szappankészlet ugyanis, ha két métermázsán felül van, bejelentési kötelezettség alá tartozik. A hatóság a megtalált szappant lefoglalta.

Oroszország offenzívát parancsol az ententére

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Pétervár. A legnagyobb határozottsággal tartja magát az a hír, hogy az entente az offenzíva dolgában valóságos ultimátumot intézett Oroszországhoz. június 14-ét jelölve meg végső határidőül arra, hogy Oroszország az összes frontokon kezdjen támadást.

Genf. Az Information szerint a japán diplomácia demarsot küldött Pétervárra, hogy az entente katonai programját végre kell hajtani.

Stockholm. Pétervárról jelentik: A kormány intézkedett, hogy a pétervári gyárakat kiüritsék. A munkások és katonák tanácsa azt hiszi, hogy a kormány szeretné, ha a munkásokat Pétervárról elvinnék, hogy így szabaduljon a terhes ellenőrzés alól. — Az intézkedést Kerenskinék tulajdonítják és merényletnek tartják a szociálista miniszterek hatalma ellen. — Csernov és Skobelew nem hajlandók Kerenski-vel egy kormányban szerepelni, ha az intézkedést vissza nem vonják. A munkások országos tüntetéseket terveznek, Péterváron súlyos zavargásoktól tartanak, mert a milícia sztrájkol. Nincs hatalom Péterváron rendet csinálni. Ha

Kerenski önként vissza nem lép, szakításra kerül a dolog.

Berlin. A Kölnische Zeitung szerint Kerenski állása nagyon megrendült. Kerenski ki is jelentette, hogy jobb lett volna neki három hónappal ezelőtt meghalnia.

Hága. A Daily Chronicle értesítése szerint e héten teljesen szociálista minisztérium váltja föl a pétervári kormányt.

Stockholm. A Novoje Vremja a legutóbbi kronstadti eseményekről azt írja, hogy a Bolsevik-párt egyedül tartja a hatalmat és követeli a nemzetgyűlés rögtön egybehívását, a cárnak Kronstadtbba való elszállítását és azt, hogy a kormány a háború híveit a békekötésig tartóztassa le. Kronstadtbba sorhajókat kértek a Bolsevik-pártnak a polgári pártok elleni támogatására.

Pétervár. Az orosz paraszt delegátusok határozatilag kimondták, hogy Oroszország államformájának demokratikus alapon nyugvó köztársasági szövetségi államnak kell lenni.

Ellenőrzik

a katonai kórházak élelmezését.

— Az Aradi Közlöny tudósítojától. —

Most járják végig az összes katonai tartalékkórházakat azok a személyiségek, akiknek a hatáskörébe tartozik a mögöttes országrészekben a tisztek és legénység élelmezésének ellenőrzése. Inspiciáló körútjában Aradra érkezett tegnap Bellmond tábornok, akit a temesvári katonai parancsnokság bizott meg ezzel a funkcióval.

Időközönként ugyanis szükségesnek tartják a katonai parancsnokságok, hogy a kórházi élelmezést a helyi ellenőrző közegektől függetlenül is kontroláltassák. Emlékeztet, hogy az elmúlt esztendőben az ország különböző részein kórházi katonai ápoltak élelmezésével számos visszaélést követtek el, amelyek rendszerint az ellenőrzés hiányára voltak visszavezethetők, amint azt a lefolytatott vizsgálatok is igazolták. Hogy a katonai parancsnokságok megelőzzék ezeket a visszaéléseket, most már akkor is kiküldenek ellenőrző férfiakat, ha konkrét panaszok nem is, csak általánosságban tartott kifogások jutnak el az illetékes fórumokhoz.

Igy került Aradra most Bellmond tábornok, aki erélyesen és egészen új módszer alkalmazásával látott hozzá az ellenőrzés munkájához. A tiszti és legénységi szobákat ugyanis kórházparancsnokok nélkül kereste fel és e szobákkal fordult a tisztekhez:

— Csak egészen őszintén mondjanak el uraim mindent, amit az élelmezés körül tapasztalnak. Itt magunk között vagyunk és teljesen szabadon beszélhetnek, senkinek semmi bántódása nem lesz miatta.

A tisztek e váratlan biztatás alapján aztán elmondották észrevételeiket az élelmezésre vonatkozólag. Volt olyan kórház, ahol a tisztek

amiatt emeltek szót, hogy a legénység és a tisztikar teljesen egyforma menüt kap és az élelmezés igen sok kívánni valót hagy hátra.

A tábornok természetesen a legénységi szobákban is igyekezett megismerkedni mindezekkel az adatokkal, amelyek segítségével az élelmezést megjavíthatja. Tudomásunk szerint az ellenőrzési munka még nem fejeződött be, de a tábornok már most is intézkedett bizonyos irányban.

Horváth Mici és Róna Dezső házassága.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Az álom országából, a mesék világából, onnan, ahol napról-napra a legforróbb szerelemről ittasan kötik a házasságot Thália papnői és papjai, ma újból két bohém lélek lendült neki a való élet legnehezebb útjának, a házasságnak. Amit annyiszor megjátszottak már, amelyhez oly sokszor tapsolt nekik a közönség, ma a legkomolyabb formalitások között kötötték meg a budapesti IV. kerületi anyakönyvvezető előtt.

Ma délelőtt feltizenegy óra előtt öt perccel a legkeresetlenebb, legegyszerűbb keretek között írta alá a házassági bizonylatot Horváth Mici az aradi Nemzeti Színház primadonnája, mint Róna Dezsőnek a rövid ideje hozzánk szerződött baritonistának a felesége.

Tíz óra nem volt még, amikor telefonon érdeklődtem az anyakönyvi hivatalnál, hogy Róna Dezső és Horváth Mici házasság kötése mely órára van kitűzve, mert nem voltam egészen bizonyos, hogy a napokkal előbb szétküldött értesítés dacára is nem-e csak újból játékról van szó közöttük, nem-e valamelyik új szerepükre való tökéletes próba-képen rendezik az egész házassági játékot a tanuja asztalán.

lenni az aktusnak, meglepetésszerűen tetten érni őket, amikor az állam igazi anyakönyvébe, igazi anyakönyvvezető előtt beírják a nevüket s két komoly ur tanuskodása előtt kijelentik azt a bizonyos boldogító igent.

Az anyakönyvvezető ur szíves volt maga jelentkezni a telefon felhívásra s épen elég meglepetésemre közölte velem, hogy a házasság kötés bejelentve nincs.

Óhó, futott át agyamon a gondolat egy pillanat alatt, mégis csak játék az egész. Megsejtették, hogy a sajtó ellenőrizni készül eslekedetüket s lemondottak a nyilvánosság előtti játékról.

Az anyakönyvvezető ur azonban, mintha a telefon-kagylón át látta volna arcomat s azon a meglepetést, nyomban kiegészítette szavát:

— Lehet azonban, hogy dispensatívval fognak házasságot kötni s akkor bármely perében itt lehetnek és megköthetik a frigyét.

Mint utóbb megtudtam, nem ok nélkül mondotta ezt az anyakönyvvezető, mert az okmányok már ekkor előkészületül a fiókjában voltak.

Az újságírói szem és fül tovább kutatott. Eredmény: az Astoria-szállóban bérelve van ma estére egy szoba Róna Dezső és nejének. Tehát csakugyan nem tréfa a dolog.

Sietve róttam az utat a IV. ker. anyakönyvi hivatalhoz Lónyay-utca 9. sz. alá.

Az anyakönyvvezető előtt ott van az ifju pár s mellettük tanukul a menyasszony részéről Horváth Zoltán, a Nemzeti Színház 33 évig volt tagja és a vőlegény részéről Bosnyák Zoltán dr. min. tanácsos, címzetes államtitkár, rajtuk kívül a menyasszony édes atyja, fivére és felesége és unokafivérének kívül egy pár hivatalos tanu.

A menyasszonyon gyönyörű lila gázruha, arcán gyengepir, szemében élénk csillogás. Egy kis lámpaláz, az anyakönyvvezető felhívására nevetve, mosolyogva rebent el Horváth Mici ajkáról s komolyan, kellő eréllyel Róna Dezsőből a kötelező igen.

Horváth Mici pajkosan jegyezte meg, hogy az utolsó pereig az a gondolat csiklandozta, mi lenne, ha ő most nemet mondana.

Az anyakönyvvezető jókedvűen erősítette meg aláírásával a házassági fogadalmat és most sor került a jegyzőkönyv aláírására.

A mosoly eküant egy pillanat alatt Horváth Mici ajkáról s kissé reszkető kézzel írta alá a már pedig jó előre betanult nevét: Róna Dezsőné. Ez a félelem a férj részéről aligha volt meg.

A hogy befejezve a hivatalos aktust, visszafordultak, meglepődve látták maguk előtt az Aradi Közlönyt. A nagyságos asszony! megszólítás az első pillanatban zavarba hozta, a férje karjába boldogan belekapaszkodó fiatal asszonyt, de a következő perében visszatért régi kedves pajkossága s azon kérdésünkre, hogy hogyan érzi magát, e prózai szavakkal felelt:

— *Ehes vagyok és boldog!*

Aztán megindult a mese a jövőről, a boldog jelenről, az aradi közönség szeretetreméltóságáról s miközben a karjaiban lévő virágot meleg szeretettel magához ölelte, lelke mélyéből fakadó szavakkal tolmácsolta és küldi lapunk útján Arad közönségének üdvözlését, annak a neki drága komuságnak, mely őt úgy szereti s amelyre ő életének ebben a legszebb óráiban is hálával gondol.

Rovid beszélgetés után kocsiba ült az ifju pár s elhajtottak az Astoria-szállóbeli lakásukra. — A szálló halljába vártunk rájuk, amíg utra átöltözködnek, mert nagybátyjukhoz randulnak ki ebéd után. A várakozás jó sokáig

tartott. Konstatálnom kellett, hogy az új komorna még nem tanult be a szerepébe, a szin-padi átöltözés sokszor boszorkányos gyorsaságával nem állott arányban az első asszonyi öltözködés.

Az ebéd a Putnoki vendéglőben volt, igen szűk családi körben. Az ifju pár a mézes heteket Budapesten tölti.

— 5 — V

Anglia revidiálni akarja háborus céljait.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

London. (Hivatalos.) Az angol kormány a szövetségesek hadicéljaira vonatkozó jegyzéke tárgyában adott ehó 9-én kelt válaszjegyzéke így szól:

1917. május 3-án őfelsége kormánya az orosz kormány ügyvivőjétől jegyzéket vett át, amelyben Oroszország háborus politikáját körvonalozza. Egy kiáltványban, melyet az orosz kormány a jegyzékhez csatolt és amelyet az orosz néphez intézett, kifejti, hogy a szabad Oroszország nem törekedhetik más népek leigázására és nem akarja azokat nemzeti örökségüktől megfosztani, valamint nem igyekszik idegen területeket erőszakkal megszállani sem. Az angol kormány szintén hozzájárul ehhez a föl-fogáshoz.

Anglia nem lépett be hódító hadjáratba és nem folytat hódító állampolitikát. A háboru kitörésekor az volt a szándéka, hogy országának főnállását megvédje, az államközi megállapodások iránti tiszteletet kikényszerítse. E célhoz ujabban az is járult, hogy azokat az államokat, amelyek idegen uralom alatt sinylődnek, fölszabadítsák. Az angol kormány ezért örül annak, hogy a szabad Oroszország Lengyelországot fölszabadítja és pedig nemcsak azt a részét, mely az orosz autokratikus uralom alatt állott, hanem a Németországhoz tartozót is. Az angol demokrácia mindenekelőtt olyan rendet akar, amely a népek boldogságát, megélhetését biztosítja és a jövő háborukat elhárítja. Az angol kormány örömmel egyesül orosz szövetségesével, alapelveit elfogadja és helyesül főleg azon elveknék alapján, amelyeket Wilson az amerikai kongresszushoz intézett, immár történelmi nevezetességü üzenetében lefektetett és amely azokkal az államokkal foglalkozik, amelyekért Anglia küzd. Ezek az alapelvek, amelyek Anglia háborus politikáját máig vezették és a jövőben is vezetni fogják, ha azok a megállapodások, amelyek a szövetségesekkel történtek ez alapelvekkel összhangzásba jönnek.

Az angol kormány, ha az orosz kormány ugy kívánja, teljes mértékben készen áll, hogy szövetségeseivel egyetértőleg e megállapodásokat megvizsgálja és ha szükséges *revizió alá vegye.*

Genf. Az Echo de Paris jelenti: Junius 5-én Franciaországba összesen 1500 főből álló amerikai csapat érkezett, 250 katonai mérnök és 750 főből álló technikai csapat.

Genf. Párisból jelentik: A kormány a hadügyi bizottság ülésén kijelentette, hogy nem kér újabb hitelt a téli hadjárat céljaira. Ez a kérdés csak augusztus végén lesz

aktuális, ha az általános offenziva addig be lesz fejezve.

Genf. A párisi Information szerint hire jár, hogy az amerikai hadihajók a legközelebbi időben Maltába érkeznek, hogy az entente hajóhadat a tengeralattjárók elleni harcában támogatassák.

H I R E K.

Kloroformos rabló.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Három nappal ezelőtt egy német vaskeresztel kitüntetett közös hadseregbeli katona szállott meg Budapesten, a Rákóczi-uti „Adria” szállóban, vele volt egy matróz is, aki viszont török rendjelet viselt. A katona a bejelentő lapon állandó tartózkodási helyét nem jelentette be, csupán a 132-ös tábori postaszámot jelölte meg. A matróz egy napig volt a szálloda vendége, a katona három napig.

Tegnap este két vidéki ügyvéd, Szacs Oszkár dr. és Bauer Lajos dr. szállottak meg a hotelben és mielőtt elaludtak volna a szobájuknak udvarra nyíló ablakát kinyitották. Mikor reggel fölébredtek, észrevették, hogy minden pénzük és értéktárgyuk hiányzik. Följelentést tettek lopás miatt ismeretlen tettes ellen a rendőrségen, amely a nyomozás során megállapította, hogy a lopást a vaskeresztel katona követte el, aki észrevette, hogy a szoba ablaka nyitva van, az udvarról besurrant, kloroformba mártott ronggyal elaltatta a már szenderegő ügyvédeket, azután kirabolta őket. Még a podgyászukat is magához vette és reggel 4 órakor ezzel ment le a portáshoz, akinél kifizetve a számláját, eltávozott a szállodából. A kloroformos rongyot megtalálták, a rablót nyomozzák.

— **A hadikölcsön jegyzés meghosszabbítása.** Budapestről telefonálja tudósítónk: A pénzügyminiszter a VI-ik hadikölcsönre való nyilvános aláírás határidejét június 26-ig bezárólag meghosszabbította. Megváltoztatva az utolsó két heti aláírás árfolyamát, a két heti kamatkülönbözetnek megfelelően 96 korona 56 fillérben állapította meg, az eddigi 96 korona 30 fillér helyett.

— **Reinhardt Miksát besorozták magyar bakának.** Berlinből jelentik: Az itteni osztrák-magyar nagykövetségen a legutóbbi népfelkelői szemle alkalmával Reinhardt Miksa színigazgatót, aki magyar állampolgár, bevették.

— **Megölte a villamos áram.** Budapestről telefonálja tudósítónk: Karácson Endre műszaki főtanácsos 18 éves életerős fia, a Ludovika Akadémia növendéke, több társával együtt a Budapest közelében levő Rákosszentmihályon telefontyárlásokat végzett és járőrbe küldték ki őt társával együtt. Karácson Endre egy vasból készült magas feszültségű villamoszlopra akart felmászni, azonban alig érintette meg a vezeték a kezével, a földre zuhant és azonnal meghalt. A magas feszültségű villamos áram megölte.

LEGUJABB.

Nem fogadta el a király Apponyi formuláját.

Budapest. A Távirati Iroda jelenti: Eszterházy Mór gróf miniszterelnök ma hosszasan tárgyalt Czernin Ottokár gróf. külügyminiszterrel. Egész terjedelmében magáévá teszi Czerninnek a szövetségekkel egyetértésben folytatott külügyi politikáját.

Eszterházy Mór gróf ma délután hosszasan tárgyalt Gratz Gusztávval. — Este tizenegy órakor Eszterházy Gratzal és Apponyi Albert gróffal hazautazott. Apponyi Albert gróf a délután folyamán illetékes tényezőkkel behatóan tárgyalt. Holnap a párt elnöki ülésén részletes jelentést fog tenni kihallgatásáról és tárgyalásairól. Információink szerint Apponyinak nem sikerült formuláját elfo adtatni, azonban irányadó helyen felszólították a tanácskozások folytatására. Apponyi valószínűleg nem lép be a kabinéba, de pártjának tagjai igen.

Stockholm. A Pétervári Távirati Iroda jelenti: Az orosz kormány jegyzékére megérkezett a francia válaszjegyzék, amely főbb politikai tartal-

mában és a hadicélokra vonatkozólag megegyezik az angol válaszjegyzékkel, csupán azzal az elteréssel, hogy Franciaország visszaköveteli Elzász Lotharingiát, amelyet annak idején erőszakkal ragadtak el tőle, továbbá követeli territoriális jogainak biztosítását a tartományok gazdasági és politikai függetlenítésére.

Haparanda. Az orosz hadügyminisztert arról értesítették, hogy néhány ezred a parancsnak ellenszegülve, megtagadta az engedelmességet, sőt egyik ezred összes tisztjeit fogságba vetette. Az ideiglenes kormány elhatározta négy ezred lefegyverzését.

Genf. Párisból jelentik: A francia kamara titkos ülésén Briand nagy többség tetszése mellett kijelentette, hogy a cél nemcsak Elzász-Lotharingiát, hanem a Saar völgyét és a Rajna határvidékét is megszerezni Franciának. Néhány képviselő közbeiktatására, hogy mi lesz Sírival, Briand ezt válaszolta: Sírival is.

— **Lóverseny ellen.** Bécsből jelentik: A képviselőház mai ülésén Licht képviselő és társai a közlemezési miniszterhez indítványt jegyeztek be, amelyben a lóversenyek azonnali be-
szüntetését követelik.

— **Rójuk le halánkat a rokkant hősök iránt.** Valtunk plakettet és szeptet a „Vasvitézre.” Plakettjeiket megváltották: Kotzander Ignác 10, Kohn József 10, Krizsán Dezső 15, Kilényi Adolf 10, Kilényi Zoltán dr. 5, Kenedy Ervin 10, Káldy Jenő 10, Ketterer Károly 10, Kopetkó Károly 10, Kintzig Jánosné 20, Környözy Jolánka 10, ifj. Keresztes Gyula dr. 10, Komier János 10, Kara Győző és cs. 10, Kánya Gézané 10, Kockás Mihály és cs. 10, Kintzig Géza 20, Kleits Vilmos és neje 10, Kiss Ernő és cs. 15, Kuszalik Ferenc 10, Kiss András 10, Kass János Tibor 10, Kanabé László 10, Kazinezy-utcai polg. fiu iskola 30, Kollmann Armin és cs. 15, Kemény Manó és cs. 20, Kolossa Viktor 200, Klein B. Vilmosné 15, Kun Gyula emléke 25, Kiss Andrásné 10, Kaufmann Cila Makó 10, Ländler Aladár 20, Löwy Mór 20, Lehrmann Viktor 10, Lőcs Rezső 20, Lakatos Ottó dr. 50, Luca Laurentián dr. 4, Luszt Ferenc dr. és neje 20, Lakatos Izsó dr. 10 korona.

— **Érdekes művészeti per.** A budapesti törvényszéken fölötté érdekes pert kezdett gróf Batthyány Gyula festőművész. A gróf huszonhat önálló becsű illusztrációt készített Csokonai Vitéz Mihály „Dorottya” című eposzához és a huszonhat vízfestményt Gottermayer Nándor könyvkötőhöz adta szakszerű felragasztás és passzpartuba illesztés céljából. A grófnak a törvényszékhez intézett keresete szerint a könyvkötő oly hanyagul végezte dolgát, hogy művészi károsodást szenvedett s ezen a címen a festőművész 6500 korona kártérítést követel. Mert, mint keresetében eladja, „a műalkotás megismétlése nem feltétlenül lehetséges olyan minőségben és értékben, amint az a művészi termelés bizonyos előfeltételei mellett egy alkalommal sikerült”.

— **A kávé** Közörré teszem, hogy a jelenleg érvényben lévő legmagasabb kávéárak 1917 július 15-ig érvényben maradnak. Vargassy Lajos polgármester.

— **Házasság.** Barna Lajos városi tisztviselő és háztulajdonos házasságot kötött június 11-én Csabán Szoszenka Aranka urbölggyel Aradról. (Minden külön értesítés helyett.)

— **A gyöngyösi kérdőjel.** Gyöngyösön most nagyon csodálkoznak az emberek. Az arcon kérdőjelle alakultak: gyöngyösi illetékesek se-hogy sem értik, mit jelent az a 160,000 koronás számla, melyet a Haditermény utján kaptak. A megpróbáltatások napjaiban örömmel vették a hírt, két vagon élelmiszer érkezik Budapestre. Szalámi, kolbász és más élelmiszer. Nagyon várták a két vaggont, amikor megérkezett nagyon megörültek neki. — Mult hét végén azonban megjött a számla két vagon élelmiszer ára 160,000 korona.

A fővárosnál és a Közlemezési Hivatalnál a következő egybehangzó felvilágosítást adták:

— A belügyminiszterium a lehető leggyorsabb módon akart Gyöngyösre két vagon élelmet juttatni és ezért a Közlemezési Hivatal utján felkérte Budapest közlemezési osztályát, hogy a rendelkezésre álló élelmiszerekből két vaggont adjon kölesön és azt visszatérítik a fővárosnak. A Közlemezési Hivatal azóta a fővárost kártalanította már. A két vaggont tehát a belügyminiszterium küldte. A számla pedig minden valószínűség szerint tévedésből került Gyöngyösre.

Mi is azt reméljük, hogy csak tévedés volt, mert a számlával nyugtázott adomány kissé furcsa lenne.

— **Pénzküldemények külföldre.** Folyó évi június hó 15-től kezdve — mint a hivatalos lap közli — Magyarországból Németországba egy közönséges vagy távirati postautalvánnyal csak 500 márka, Bulgáriába pedig 500 leva küldhető.

— **Halókoosi Bukarestbe.** A Budapestről délután két óra negyven perckor induló 704. számú gyorsvonathoz a mai naptól kezdve halókoosít csatolnak, amely közvetlenül Bukarestig közlekedik. Ugyancsak halókoosít kap a Bukarestből Budapestre jövő 703. számú gyorsvonat is.

— **A vukovár-újvidéki hajó állonapjának megváltoztatása.** A Magyar Királyi Folyam- és Tengernavigációs R. T. igazgatósága közölte, hogy a Vukovár-Ujvidék között vegyes

járatban közlekedő gőzös állonapját a helyi érdekeltség körében megnyilvánult óhajra f. évi június hó 12-ével kezdődőleg péntekről a keddi napra helyezte át.

— Legujabb úvatlapok Kerpelnél. 354

Folyik az asiagi csata.

Budapest, június 12. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti:

Keleti harctér:

Kelet-Galiciában az ellenség tüzésé ének és repülőinek tevékenysége újból fokozódott.

Olasz harctér:

A hétközség területén a harcok tovább tartottak. Az olaszok támadásai főleg a Monte Forno, a Monte Chiesa és az attól északra emelkedő határmagaslatok ellen irányultak. E terület déli részén támadásaik a délutáni órában már tüzéségi tüzünkben meghiusultak. A határgerincen csapataink az ellenség erős rohamait szorong és kézigránát harcban tartóztatták fel. Éjjel tájban az ellenség a Monte Forno és a határhegyhát között telemes erővel újból előretört. **Válalkozása ismét sikertelen maradt.** Egyébként az olasz harc vonalon nincs újság.

Délkeleti hadszíntér:

Egy olasz repülőraj Durazzóra bombákat dobott. A bombák több al-
bant megölték. **A vezérkar főnöke.** (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Basel. A Baseler Nachrichten a milánói Secolo cikkét közli, amely szerint az olasz hadsereg a legnagyobb erőfeszítéseket teszi a várható új osztrák-magyar offenzíva elhárítására.

Ötvenkét hold búzát learattak.

Az állatok eszik a búzát.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az újvidéki határrendőrségnek a rekvirálással megbízott kiküldöttjei Cservenkára is ellátogattak, miután Scultéty Ferenc alispán a Cservenka, Kula, Ó- és Ujverbász, Petrőc és Óker községekben a terménykészletek összeírásával a határrendőrséget bizta meg.

A cservenkai határban meglepetve látták az összeírók, hogy mintegy 52 holdnyi területen a már kalászba szökkenő búzát lekaszálták. A nyomozás során kint, hogy a búzátábla dr. Leiba László cservenkai földbirtokosé, aki azért aratta le a még éretlen termést, mert állatállományának nem volt mit ennie.

Leiba dr. tavalyi kóróját fel kellett gyujtania, miután a moly az egész kóró-boglyákat ellepte, így az uradalom tehenei és ökroi takarmány nélkül maradtak.

Más oldalról azonban azt állítják, hogy a cservenkai uradalomnak a legjobb legelői vannak, amelyeken az állatállományt el lehetett volna tartani s az 52 hold buza lekaszáására nem volt szükség. A korai aratást a mult hét péntekjén és szombatján végezték, de még hétfőn is több hold termést vágta le lábrol.

A határrendőrség az 52 hold buza lekaszájáról úgy az Országos Közlemezési Hivatalnak, mint a kúriai szolgabírósnak is jelentést tett s most az egész Bácskában kíváncsian várják, mit szól a hatóság a tulkorai uza learatáshoz.

Habzó, illatos, tisztító a „**ZOLIN**” szappanpótló mosdótabletta, hozzájuthat mindenki, mert olcsó és mindenütt kapható. V-7179 Készíti: Brázay Kálmán szappangyára, Budafok.

MOZGOKEPSZINHÁZ.

* A 9 uja ember II. a Nordisk filmgyár dektív slágere legközelebb az Erzsébet mozgószínházban.

* Gazdag ember felesége. (Dramai szenzáció az Urániában.) A színház ezen a héten, mely az átalakítás előtti utolsó hét, össze válogatottan kiváló képekkel kedveskedik közönségének, mintegy bizonyosságnak annak, hogy jó emlékeket akar hátra hagyni a közönség jóindulatát biztosítani akarja a maga részére arra az időre, amikor díszesen átalakított helyiségeit újra megnyitja. A mai kép is igen kiváló sláger, amely minden tekintetben vonzó és kétségtelen, hogy a közönség értékelni fogja a kép szépségét. A színház még holnap mutatja be a szenzációs drámát kitűnő pótképekkel. — A bosszu éjszakája, szenzációs dráma 6 felvonásban legközelebb az Urániában. 5

* Szenzációs Nordisk-premier az Apollóban. (Az észak csillaga sikere.) Egy nappal elékesett Aradon a Nordisk-gyár legújabb és egyik leghíresebb filmszenzációja, az Észak csillaga, de a rövid várakozás meghozta a maga gyümölcsét. Olyan elsőrangú élvezetben volt ma része az Apolló közönségének, mint a legizgalmasabb téli premier-estéken. A mesterien szőtt társadalmi dráma cselekménye, mint már röviden megírtuk, azzal kezdődik, hogy a halászok megtámadják Brand nagykereskedőt, mert a petróleummal uzsorát űz. A zsugori kereskedő féktelen indulatában felgyújtja a petróleumkészletét s őt a nagy izgalom közepette szélütés éri. A felbőszített tömeg a kereskedő leánya, Hedda ellen fordul, aki egy kis csónakon a tengerre menekül. A leány, aki mit sem tehet apja bűnéről, veszedelmes helyzetbe kerül, míg aztán Borkmann katonarvos Erik fia önfeláldozó bátorsággal megmenti. A leány az orvos házához kerül, ahol Erik beleszeret, Heddának jobban tetszik az orvos harmadik fia, Sigurd, aki a főváros romlott levegőjét szívta magába s könnyű szívvel oszabitaná bűnre a leányt. Az apa idejekorán közbelép s Hedda

szívét Erik felé fordítja, aki azt jobban is megérdemli. A szenzációs nagy sikert aratott film még holnap, szerdán is vetítésre kerül.

Jegyezzünk hadikölcsönt, mert ezzel hazafiás kötelességet teljesítünk és fölös pénzünket jó kamatozással, feltétlen biztonsággal elhelyezhetjük.

A szerkesztésért felel:

Rudnyánszky Endre távollétében:

Stauber József.

AZ

eseményekről napról-napra a legalaposabb és a legfrissebb tudósításokban számol be az

ARADI KÖZLÖNY

Közleményeinek eredetisége és érdeklőssége, valamint háborús híreinek megbízhatósága révén

MAGYARORSZÁG

vidéki lapjai között az első helyen áll. Az Aradi Közlöny a

LEGELTERJEDTEBB

napilap, amely a háború alatt is a közönség fokozottabb igényeit tartotta szem előtt és nem szállította le szövegrészének terjedelmét, miért is a

LEGTARTALMASABB

ujság. Az Aradi Közlönyt a közönség minden rétege olvassa és így a

LEGJOBB

hirdetési organum. Az Aradi Közlöny nemcsak a helybeli és a

VIDÉKI

hanem az ország újságolvasó köreinek, valamint a harctéren küzdő katonáknak is előszeretettel olvasott

NAPILAPJA.

8-10 lóerős magánjáró

gőzkazánt veszek:

Szirbik Sándor

Makó, Kálvin-n. 18. 3790

Arad legrégibb kerékpár, varrógép és Gramophon raktára. Villanyvilágítási vállalat.

Hammer Vilmos

műszerész

Szabadság-tér 5-6.

Telefon 96.

Veszek törött és használt gramofon lemezt K. 0.50 darabját.

Egyedül képviselő a világ legjobb gyártmányú gépekből Columbia és Irvington (angyalos) legújabb gramofonokból, Waffner kerékpár és Pfaff varrógépek, Saphirüs „Pathefonok”, Pathe tompák, Megörkeztek a legújabb felvételi operettek és népdalok, Király Ernőtől.

Nagy raktár kerékpár akatrésekből, gumiból és Acetylen lámpákból. Pontos kiszolgálás, jutányos árak. Nagy szakértői javító műhely. 2951

AKI

házat, vagy földbirtokot

venni vagy eladni akar, forduljon bizalommal

Lustbader Adolf

ingatlanforgalmi irodájához Révay-utca 2. sz.,

ahol kisebb-nagyobb házak, birtokok előjegyzésben vannak. Megbízásokat ingatlanok eladására és vételére elfogadok.

Telefon 961. szám.

Magyar gyógyborok

Kitűnő minőségű hegyaljai fehér édes borral készítve.

Vasas chinabor. Elsőrangú minőségű, vérképző gyógybor, vérszegények, lábadozók, sápkóros gyermekek részére kiváló erősítő szer. Benne a chinin- és vas nagy gyógyereje kiválóan érvényesül. Kis palack ára: 2 korona 80 fillér. Nagy palack ára: 4 korona.

Condurongó bor. Kiváló gyomorerosztó szer, finom fűszeres ízű, zsonyító, a gyomorra és belekre jótékony hatást gyakorló gyógybor. Gyomorbeteg részére és ott, ahol a condurongó kéreg javulva van. Egy palack ára: 3 korona.

Pepsin bor. Egyesíti a pepszin és a sósav jó tulajdonságait és kiválóan alkalmas a most nemcsak beszereshető Acidol pepszin helyettesítésére. Gyenge emésztésnél igen ajánlható. Egy palack ára: 3 kor. 60 fillér.

Kapható a készítőnél:

1945

Rozsnyay Mátyás gyógyszer-tárában Arad, Szabadság-tér.

Mosés szép lesz az a hölgy,

aki az

IBOLYA DORÉ CRÉMET

használja. Az arcot vakító fehérre varázsolja és eltüntet mindenféle arctisztatlanságot. Ara egy tégelynek 2.- K.

Ibolya Doré szappan 3 kor., Ibolya Doré tej 1 K 50 fill. Ibolya Doré hölgypor 1 K 50 fill.

Tyukszem ellen

a leghatásosabb szer az

Anagalin.

Ara 1 korona.

Kellemes ízű limonádét

mindenki otthon készíthet 1 adag **CITRAS-sal.**

Ara 20 fillér.

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Arpád gyógyszer-tárában

Arad, Andrásy-tér 22. szám.

Mezőhegyesi magyar királyi állami ménesparancsnoksága.

473. ikt. szám. sgdt.

Lóárverési hirdetmény.

A mezőhegyesi magyar királyi állami ménesből az alább felsorolt lóanyag folyó évi június hó 26-an árverés útján a helyszínen eladásra kerül és pedig:

27	darab	3 éves kanca
33	"	2 " "
37	"	1 " "
20	"	anyakanca
1	"	szopóskanca
1	"	2 éves herélt csikó
1	"	igásló
2	"	szamáryanca.

Az árverés kezdete reggel 9 óra 30 perckor.

Az árverési feltételek a helyszínen fognak a vevőközönségnek tudomására hozatni.

Az árverésre kerülő lovak csupán mezőgazdasággal foglalkozó egyéneknek adatnak el, kik ebbeli mivoltukat a vármegyei gazdasági egyesület által kiállított „Igazolvány” alapján a helyszínen igazolják.

A tenyész célra eladott kancákat a vevő tenyésztésre köteles használni, mire nézve a vételkor írásbeli kötelezést kell aláírnia.

Mezőhegyes, 1917. évi június hó 7-én.

3863 Ménesparancsnokság.

Az egész fegyveres erő pótlásügyi főnökének kirendeltsége a temesvári cs. és kir. katonai parancsnokságnál.

Res. Nr. 241/Exp.

Pályázati hirdetés.

Az első hadsereg körletére a szállásmesteri hivatalnak női irodai és segéderőkre

van szüksége és pedig a szükség legkésőbb a háború tartamára (leszerelést beleszámítva) igényeltetik 82 a német, 26 a német s magyar nyelvben jártas női írnok — 12 a német, 3 a német s magyar nyelvben jártas stenopitista, 17 munkásnő tisztogatási munkákra s küldöncszolgálatra, 10 munkásnő kórházi háziszolgálatra s 10 ápolónő.

Felvételi feltételek:

1. Osztrák vagy magyar állampolgárság, vagy bosznia-hercegovinai illetőség.

2. Feddhetetlenség.

3. Teljes 16, tul nem haladott 40 életév az írkoknál; tisztogató és küldöncszolgálatot teljesítő munkásnőknél befejezett 20. életév; utóbbiaknál egyébként csak az alkalmatosság s a testi erő irányadó.

4. Általános testi alkalmatosság, melyet a felvétel előtt katonarvos állapít meg.

5. Az irodai erőknél a német nyelvnek, mint a cs. és kir. közös hadsereg szolgálati nyelvének ismerete, ahol külön fel van említve, a magyar nyelvnek is ismerete szóban és írásban, végül gépirás, esetleg gyorsírás.

Az írkoknak egyelőre a női irodai erők II. osztályába soroztatnak 120 K fizetéssel s 40 K hadipótdíjjal, összesen 160 K javadalmazással havonta. Képzett munkaerők, így tökéletes gépirónők, gyorsírónők, stb. az I. osztályba soroztatnak s havonta még 40 K pótlékot kapnak, összesen tehát 200 K-t havonta. A 40 K hadi pótdíj ellenében lakást és teljes ételmezést kaphatnak, ez esetben készpénz javadalmazás havi 120, illetve 160 K. A tisztogató s küldöncnők a helyi szokásnak megfelelő napi, vagy havi bért kapják. Az ápolók illetményei és pedig a hivatásos ápolónőké napi 4 K, a segédápolónőké napi 2 K, járványkórházaknál még azonkívül 50% pótlék. Azonkívül szállást és a hadiételmezési adagnak megfelelő ételmezést, végül egyszeri végkielégítést kapnak, mely 14 napra eső napidíjból áll.

6. Pályázók, akik jövőre alkalmaztatásuktól 20 km.-nél

távolabb laknak, felvételük esetére egyszeri vasuti fuvarköltségeik — III. osztály személyvonat (polgári dijszabás) a maguk részére, továbbá 50 kg. podgyászfuar — megtérítését kapják.

7. A szolgálati viszony mindkét részről 14 napi felmondással megszüntethető.

8. Minden pályázó a szolgálati rend betartására kell, hogy kötelezze magát.

9. Az irodai állásokra pályázók németül megírt, bélyegtelen kérvényeket f. hó 16-ikáig a temesvári cs. és kir. katonai parancsnokság pótlásügyi kirendeltségénél nyújtsák be. A kérvények tartalma: név, születési év, állampolgárság, vallás, állás, lakcím (esetleg még özvegy, árva . . . után), végzett iskolák s tanfolyamok, eddigi alkalmaztatásuk s annak tartama. A kérvényekhez megfelelő bizonyítványok s hatósági erkölcsi bizonyítvány mellékiendő.

Az ápolónők és a tisztogató- s küldöncnők f. hó 16-ig személyesen jelentkezhetnek Temesvárott a cs. és kir. katonai parancsnokságnál, a pótlásügyi kirendeltségénél.

Temesvár, június hó 7. napján.

Pótlásügyi kirendeltség
a temesvári cs. és kir. katonai
parancsnokságnál.

3866

14880—1917.

Pályázati hirdetmény.

Budapest székesfőváros közönsége által helyg emlékeztető József főherceg ur O cs. és kir. fensége honvédfőparancsnokságának 26 évfordulója alkalmából s ennek emlékére, a m. kir. honvédség árvái részére, az illetőségre való tekintet nélkül, létesített alapítványi helyek közül, jelenleg az Erzsébet leány árvaházban egy hely kerülhet betöltésre, mely helyre ezennel pályázat hirdetik.

Az árvaházba való felvétel mellékiépek igazolandó:

- az, hogy a felvételt kért gyermek tényleg a m. kir. honvédség köteleikébe tartozott vagy tartozó apának törvényes leszármazója,
- vagyontalanság,
- félarváknaál (akik tudnillik apátlanok, vagy anyátlanok) az életben levő szülő vagyontalansága,
- hogy az árva 6. életévé: már betöltötte és hogy a 12. életévet még tul nem haladta,
- hogy ép testü és elméjü, a himlőn átesett, vagy ellene sikerrel beoltatott.

Az árva kora és a szülők elhalálozása hiteles anyakönyvi kivonattal, a testi és elmebeli állapot, a himlőoltás és a vagyontalanság közhasznosítgatott orvosi és helyhatósági bizonyítvánnyal igazolandó. A kértben felszerelt bélyegtelen kérvények, melyekben a szülő vagy gyám neve, állása és lakcímje (város, megye, utolsó posta) is felémiltendő, folyó évi június hó 15-ig a m. kir. honvédelmi miniszterhez nyújtandók be, ahonnan Budapest székesfőváros hatóságákhon fognak küldetni és a kijelölési jog gyakorlása végett József főherceg ur O cs. és kir. Fenségehez fognak felterjesztetni.

Az alapítványi hely az 1917—1918. tanév kezdetén lesz betöltendő s a felvétel vagy fel nem vé elről az árvák hozsátartozóit Budapest székesfőváros tanácsa hatósági uton fogja értesíteni.

Arad, 1917. június hó 2.

A városi tanács.

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppo” folyadék és „Peppo” hintőpor segítségével.

Szárit! . . . Szagtalanít!!

Peppo folyadék ára használati utasítással 1 kor. 20 fill.
Peppo hintőpor 1 kor. — fill.

Katonáknak

fontos tudni, hogy

ruha etük

kiirtására legjobb szor a PETRIS folyadék, ára 2 kor. és HADAR hintőpor, ára 2 kor.

Szörvesztő-

Depillon.

É kiténő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőreji arc, nyak vagy karkról, stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. Ára utasítással 1 kor.

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Arpád gyógyszerházában

Arad, And assy-ut 22. szám.

Apró hirdetések.

Ünnevaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.
Minden szó hirdetési ára 3 fillér. Vastagabb betűkkel 16 fillér.
A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.
A legkelebb hirdetés ára 1 korona.
Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. Hirdetéseket délután 1/2 óráig vesszük fel.
A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

„Igen”
1/2 6-kor. „Párisian.” 3888
„Earna 32”
levele van. 3879
„Állandó barátság”
jeligére levél van a kiadóban. 3876

Alkalmazást keres.

Divatos 3884
női ruha készítését jutányosan elvállalom, háznál is. Nyíráti Erzsébet, Kapa-utca 34.
32 éves nőstem
róm. katolikus vallású szakképzett főszőr végzettségű, ki irodai dolgokban is járatos, keres július 1-re bizalmi állást üzletben, vagy gazdasági vállalatnál. Cim a kiadóban. 3877
Kereskedelmi
tanfolyamot végzett jobb családból való leány, irodai alkalmazást keres. Cim a kiadóban. 3875

Alkalmazást nyer.

Két gyermekem
mellé akár fiatal, akár öregebb koru dadát keresek. Cim a kiadóban. 3885
Hűdi övegyet
keresek kis háztartásba 13-14 éves kis leányval. Évre fogadom és gondoskodva lesz róla. Cim a kiadóhivatalban. 3886
Jó irású
férfi vagy nő, önálló munkaeső állandó állást nyer helybéli nagyobb vállalatnál. Cim a kiadóban.
Ügyes gépiréső
alkalmazást nyer Kerpel könyvkereskedésben, Gyorsirék előnyben részesülnek. 3881
Most érettegizett
csakis szépírásu gyakornokot keresek azonnali belépésre. Fränkel S. József, Welter János-utca 7. 3886
Csanádmezei gazdaságba
gyakorlott segédhiztet keresek. Ajánlatot bizonyítvány másolattal kérem Kistompai Intézőség címére Battonyára küldeni. 3884
Magas jutalék
mellől képviselőt keresetek egy bécsi előkelő főzőgyár részére, szabadalmazott Spezial tűzők eladására. Ajánlatok e lap kiadóhivatalába kéretnek „Képviselő” jeligére. 3871
Szobaleány
jó bizonyítvánnyal azonnali belépésre kerestetik. Jelentkezés a reggeli órákban, vagy délután 3-5-ig. Széchenyi-utca 2. szám, I. emelet, 4. ajtó. 3867

Gabona-üzletembe
mint a Haditeremény bizománya keresek folyó évi július 1-re vagy 15-ére való belépésre egy gabona-üzletben járatos, gabonához érő hivatalnokot és egy stenografálni és gépirni tudó leányt. Ertekezni lehet Weisz Adoll Ujaradon. 3776
Lapkihordó-pár
jó fizetéssel felvétetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 7891
Fűszerkereskedő segédet
keresek, ki románul is beszél. Schönbrunn Albert Kétegyháza. 3768

Ingtalan.

Szilágyi Dezső-utca
11. számú ház 3 szoba, bolt, kőcsomahelyiség, raktár és istállóval eladó. Bővebbet ugyanott. 3878

A belvárosban
egy szép sarok háztelkek eladó. Bővebbet a Csokoládé királynál, Forray-utcában. 3794

Tremóttin-utca 21. szám
háa 6 lakással, szabad kezéből eladó. 3834

Üzletek.

Vendégis
és szálloda, vasut állomásnál Arad közelében eladó. Cim a kiadóban. 3872

Kiadó lakás.

Kiadó
két egymásba nyíló különbejáratu butorozott utcai szoba. Cim a Kiadóhivatalban. 3882

Különbejáratu
butorozott szoba azonnali kiadó. Cim a Kiadóhivatalban. 3869

Egy különbejáratu
butorozott utcai szoba kiadó. Forray-utca 2. szám Stern-ház. 3874

Elegánsan butorozott
2 szobás utcai garzon lakás kiadó. Forray-utca 6. 3815

3 nagy szobából
és minden hozzátartozó mellékhelyiségből álló lakás, villanyvilágítással, a Szabadságtérhez közel, június 1-re kiadó. Cim a kiadóban. 3347

Gyógyászat.

Az anjel
fájdalomcsillapító Bengue balsamot teljesen pótolja a Hehs-Földes-féle fájdalomcsillapító balsam, teljesen azonos összetételű, mint a Bengue liniment. Ára 2 korona. Földes gyógyszerár, Hehs gyógyszerár. 12

Vétel és eladás.

Cigaretta hüvelyek
elsőrendű minőségűek kettős és hármas számban igen nagy választékban kaphatók Deák Béla könyv- és papírkereskedésében Arad, Forray-utca. 871

Eladó
4 új ruha, több vászon és eponzs-alj, rózsaszín zephir és nagyon szép világos drapp nyerselyem ruha, legdivatosabb fazon szerint varrva. Cim a kiadóhivatalban. 3887

Jókarban levő
fényképező-gép lehetőleg fém, megvétele kerestetik. Cim a kiadóhivatalban. 3880

Használt portálót
keresek megvétele. Cim a kiadóhivatalban. 3868

Fehér butort,
elsőszoba falat, gázresőt megvétele keresek. Erzsébet-körút 18., földsz. balra. 3873

Vasak
nyers borkövet minden mennyiségben. Irom Arnold, Arad, Hercsényi Miklós-utca 39. Telefon 194. sz. 3555

Tégla
jóminőségben, nagy és kis mennyiségben, jutányos árral kapható. Jiraszek iroda, telefon 1097., vagy Lázár iroda, Hasszinger-utca 5., telefon 747. 2761

Aranjat
legmagasabb napi áron veszem, vagy becséreltem. Brandes, órák, József főherceg-utca 12. sz. 3621

Teljes modern
ebédlőberendezés, hálószoba, 2 új modern ebédlőasztal, kis kerti asztal, éjjeli szekrények, toalettek, hosszú kétáru létra, cimtáblák eladók. Schweidel József-utca 3a. szám. 3885

Vasak
egy használt, de jókarban tartott Singer varrógépet. Cim a kiadóban. 3848

Beteg
részére használt, de jókarban levő toló kocsit keresek megvétele. Szakendy Pál Borosjenő. 3847

Különféle.

Keresetnek
nagyobb szabásu borospincét azonnalra, vagy augusztus 1-re. Bing és Löbl. 3855

Az Anusol
aranyér-kupokat mindenben pótolják a Haemoroidal-kupok, azonos összetételük folytán hatásuk is teljesen azonos, ára 8 korona. Földes gyógyszerár, Hehs gyógyszerár Arad. 12

979—1917. kn.

Hirdetmény.

Több előfordult veszettségű eset következtében elrendelem, hogy Aradváros területén lévő összes kutyák folyó évi május hó 6-tól számított 90 napig állandóan kötve tartassanak vagy pedig harapás elleni biztos szájkosárral ellátva pórázon vezetessenek.
Figyelem! Az a közönség, hogy miután az állategészségügyről szóló 1888. évi VII. t. c. végrehajtása tárgyában a nagyméltóságú m. kir. földmívelési minisztérium által 40 000—1888. sz. alatt kiadott rendelet 188. §-a szerint

ezen rendelet érvényének tartama alatt mindazon kutyák, a melyek szájkosár nélkül, vagy szájkosárral, de póráz nélkül szabadon járnak, a pecérek által elfogatnak és elfogatásuk után azonnal ki fognak irtatni.

A rendőrkapitányi hivatal mint I. fokú állategészségügyi hatóságtól
Green Nándor,
főkapitány.

Magyar királyi államvasutak.

Menetrend.

Ervényes 1917. év június hó 1-től.

Aradról Budapestre indul:
Gyorsv. reg. (csak katonáknak) 8:01
Személyvonat délelőtt . . . 11:18
Személyvonat este 8:43

Aradról Budapestre érkezik:
Gyorsv. d. u. (csak katonáknak) 1:25
Személyvonat este 8:20
Személyvonat reggel 6:45

Budapestről Aradra indul:
Gyorsvonat délután 2:10
Személyvonat reggel 7:50
Személyvonat este 9:30

Budapestről Aradra érkezik:
Gyorsvonat este 7:18
Személyvonat délután 4:46
Személyvonat reggel 6:58

Archámlasztás!

A kozmetika legújabb vívmánya. Egy berlini tanár találmánya. Felülmúlja az összes bőrhámlasztó szereket. Az eljárás egy fél óra alatt kész. Teljesen ártalmatlanul és fájdalom nélkül választja el a felső bőrréteget az alsótól. Gyönyörű arcbőrt eredményez, meglepően üdév teszi az arcot, ezáltal feltűnően fiatalít. Beszközölm kozmetikus arcbőrt intézetemben ideiglenesen Batthyány-utca 10. szám alatt. 3496

Bartháné, szakképzett kozmetikus

Pályázati hirdetmény.

Arad sz. kir. városban lemondás folytán megüresedett II. kor. kéményseprői állásra ezennel pályázatot hirdetek.

A megüresedett kéményseprői munkakerületet a 6768/1901—167. sz. s a nagymélt. kereskedelemügyi m. kir. minisztérium 67640/VI. A. 1908. sz. intézkedésével jóváhagyott városi szabályrendeletben nevezett felsorolt utcák alkotják és a seprési díjak ugyanezen szabályrendeletben vannak megállapítva.

Felhívom a pályázni szándékozókat, hogy az említett szabályrendelet 1. §-a, illetve az 1884. XVII. tc. valamint az ipartörvény végrehajtási rendeletének megfelelő hatósági okmányokkal felszerelt és ivenként 1 koronás okmánybélyeggel ellátott kérvényeket 1917. évi július hó 31-ik napjáig beárólag Arad sz. kir. város rendőrkapitányi hivatalához címezve ugyanott nyujtsák be. Hatóságilag igazolva kell hogy legyen:

1. gyújtogatás, vagy tüzvész okozásért büntetve nem voltak és a hatóság előtt mint kifogástalan magaviseletű, józan életű és megbízható egyének ismeretesek, továbbá háztartásukban hány gondozás alatt álló családtagjuk van;

2. a kéményseprői iparban törvényszerű képesítéssel bírnak, szakbavágó munkával mint segédek hány évig működtek, vagy ha önálló iparosok, mióta folytatják a kéményseprői ipart.

A harcúterén levő kéményseprők helyett azok nevében a megfelelő okmányok csatolása mellett — hozzátartozóik is pályázhatnak. Ily esetben hatóságilag igazolandó az is, hogy a pályázó tényleg katonai szolgálatot teljesít és mióta?

Hiányosan felszerelt vagy későn benyujtott kérvények figyelembe nem vétetnek.

Az en folyamodó, aki a jelen pályázati hirdetményben megjelölt munkakerületet einyeri, tartozik a kerület hatóttése tárgyában hozandó véghatározat jogerőre emelkedése után a kerületet az alulirt hatóság által meghatározandó napon elfoglalni és a kéményseprői munkákat megkezdeni, de köteles a működés megkezdése előtt a vonatkozó iparengedélyt kiváltani.

A munkakerület adományozását kimondó határozatomat valamennyi pályázóval közölni fogom.

Arad sz. kir. város rendőrkapitányi hivatala, 1917. május hó 29.
Green, főkapitány.